

31030 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ (బ డు ను

Vol. 9.

సంపుటము

చెన్న వట్టణము 1922 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేది మంగళవారము

No. 176

కుండు భి నా మ సం వ త్స ర ము, కార్తీకమాస శుద్ధ ఏకాదశి గం.

నందిక ౧౭౩

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బ్రహ్మజ్యోతిషం) రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేద వైద్యములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ఇందు కుడిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, వచ్చుకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నది. పై గ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్వహణగా మాచ్యేతయార చేయబడియున్నది.

కో: శ్వేచ్ఛాచార్యవారి: వశాబిద్ధివద్దలే. మేధాయా: కాంతిజనన: కామోద్దీపకవృక్షా: బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినయిచ్చను, హేచ్చుగ భాకువుచేసి కామోద్దీపనము కలిగించును. అలిమూత్రము, క్షయ, నుఖరోగములు, మొదలగు భాకుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హేచ్చుగ నుక యోగకరము. తాపయోగించువిధానము మండులో బంపబడును. కల 25 మృతలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసులైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 నవంబర్ 1922 నుండి మండులోను, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారచేయబడిన కార్మికవైద్యములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మోసపుముందుల వలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమో ప్రయోగము చేయుచుండుట వలనను మోసపోకుము.

ప్రాంతీలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరువళ్ళిక్కణి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువతి, (3) 405, టంకశాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయపేట-మద్రాసు.

త్వరపడుడు! కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!! మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మజ్యోతి గుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ. మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

ఆర్యులారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మునిసిపల్ నె 148 రంగుల సాస్పెన్డింగ్ మైన ఫ్లములో నేను 1918 కలెండర్లో కట్టించిన రెండవతరగతి గలిన నామేడను అద్దా బీరువాల ఫిట్టింగు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియ పరచినవిధము లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లుమాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినవో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్లన్నియు భూరియైన వెంటనే లాటరీ యెప్పుడు కలిపేదము, లాటరీ చేయవిధానమును, తీర్మానముగా ముందు యాపత్రికను, స్వరాజ్య పత్రికలోను ప్రచురపరచిన పిమ్మట గొప్ప ఉద్యోగస్థులు, పెద్దపనుషులు వగయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈ టిక్కెట్లన్నవల కనూలయ్యే సాములో ఏజెట్లు: మోషనువగైరా ఖర్చులపోను మిగతాసాము లాటరీ టిక్కెట్లు భూరి అయ్యే పర్యంతము యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్లో నుంచి లాటరీ అనంతరము వీక్షింపబడును. 4. ఈ మేడను తనఖాబు వగైరా ఆస్వాక్రాంతము లేమి చేసియుండలేదు. సదరు మేడకు ఎవరియే యేతగాదాబువచ్చినా నా స్వంత ఖర్చుతో పరిష్కరించి యీ మేడహక్కును స్థిరపరచగలవాడను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారలు వారి స్వంత ఖర్చుతో గెలుపొందిన 15 రోజులలో వైవరతులతో క్రమమైన దస్తావేజు ప్రాయించుకొని యెలూరు సమురిజి మ్మోరు అధీనులో రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. అంగుతు నావద్దనున్న టైటిలుడిమ్మ, యెన్ఫంబ్రెమ్యు ఫర్ ఫిక్టెట్టు వగైరాలు రిజిస్టరీ కాలముందు యిచ్చి ఆఫీస్ సౌధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ ఆద్రస్తును స్వయముగ వాయువు, టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లవనా నాపేర వనియార్డరు చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు టపాలో పంపించబడును. 6. 4వ టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా యియ్యబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. సి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినచే జవాబు యియ్యబడదు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

అ మృ తాం జ న ము

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు అమృతము చక్కని డబ్బితో సహా సీసా ౧-కి అణాలు ౧౦ మాత్రమే. అమృతాంజనము డిపో., బొంబాయి లేక మదరాసు.

స్వ దేశి సామానులు

కంచుతో చేయబడినది

కంచుతో చేయబడినది.

కల్పితేని కంచుతో తయారు చేయబడినది. ఇందుకు పూచీ యియ్యబడును.

సెట్టు 1-కి ధర రూ 4—8—0
సెట్టు 1-కి (గరితుతోసహా) ధర ,, 5—0—0

ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చులు వేటు.

పైన తెలుపబడిన కవ్ అందు సాసర్లు 3 సెట్లకు ఆర్డరుపంపిన ప్యాకింగు, తపాలఖర్చు ఇనాం! ఇనాం!

S. Rama Iyer
P. O. Box No 238 Ca. Etina

నర్సవృశ్చిక వనంజీవిని (రిజిస్టరు)

తెలుగుప్రదేశ్ తత్వజ్ఞుడు ఈ కొవ్వమును వాడిన విషమును తన చేయుటయేగాక బాధ ను భూరిగా పోగొట్టును. కల సాకటు రూ. 0.8-0 పోస్టేజి 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొను వారి పోస్టేజి ఇనాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు 5-0-0. పోస్టేజి ఇనాం.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, (5) నెం. 44 నంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు

శబ్దకౌముది

తేలులో నిమగ్నము చేయవలయు ప్రతి 1-కి రూ ౧-౦-౦ కాల నేమి - తియ్యనివల. త్రొత్తడి ప్రతి 1-కి ,, ౧-౦-౦ రంగరామునిజయము ,, ,, ప్రతి 1-కి ,, ౦-౦-౦ వీనికి తపాల ఖర్చు వేటు. కలయెవారలు:— యస్. రంగారావులు, మాంబళిము - సై బాపేట్ అని ప్రాచీన తెప్పించుకొనవచ్చును.

మా ప్రదర్శనగదిక బకసారి దయచేయుడు! (3)

ప్రస్తుత సాగిరికమునకు తగిన మొదటిరకం వెండిపన్నీరు చెయ్యలు. గిన్నెలు, కట్టలు, కంచములు, బహు మతికొనుటకు తగిన సామానులు, దొప్పలు మహాత్మ్యగాంధీ, లిలక్, చరకముగల పతకములు మున్నగు వివిధ ఆమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. చొక్కెపువెండి, బంగారము భూచిగానుండుము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, అంబుకింపెనే నగలకర్తలు, వై నాబజారుకోడ్డు మద్రాసు.

మచిలీపట్టణము

(స్వర్ణం విలేజ్)

పురపాలక సంఘము

అక్టోబరు 29:— మ-రా-రా-ప్రీ, జగన్నాథ రావు నాయకులతో అధ్యక్షులైన 24-10-22 తేదీన జరిగిన సభలో పురపాలక సంఘము సభలో యాద్రోవి తీర్మానములు ఆమోదించినవి.

ప్రభుత్వ విద్య

1-4-23 తేదీ లగాయతు యా మన్యవిద్యార్థులతో ప్రభుత్వ విద్యార్థులను తమకు బాటుచేసి, నల్ల పట్టణ ఉచిత పాఠశాల విద్యార్థులను గావించుటకు తీర్మానించుట ఆమోదించినది. ఈ విద్యార్థుల అవకాశమును భర్తలకుగానూ కావలసిన తీర్మానమును విధించుటకు యాద్రోవి తీర్మానమును సంగ్రహించుట.

1-4-23 లగాయతు విద్యార్థులను (ఎ) భూముల ఇండ్ల అద్దెలు నైక నూటికి 15 రూ॥ (బి) కృత్రిమ కంపీల ఇండ్ల అద్దెలు నూటికి రూ 10 రూ॥ విధించుటను తీర్మానించడమైనది. అందులో (ఎ) ఏకగ్రీవముగాను (బి) 16 గురి లో 14 గురివేరను అంగీకరించడమైనది.

కనము

ఇదివరకు ప్రకారమే సాధారణ ఆదాయములో నుంచి విద్యార్థులకి రూ 12000 లు ప్రతిసారి ఇచ్చుటను తీర్మానించడమైనది.

పై తీర్మానములను ఫలితముగా 1-4-23 లగాయతు ఆ ని నియమ విధిచేయుటను తీర్మానించుటను తీర్మానించడమైనది.

గవర్న మెంటు గ్రాంటు

గవర్న మెంటువారు విద్యార్థులకి అభ్యుత్థానము ఇచ్చు విధానము నుండి కలిగిన నూటికి 125 వ తరగతి వరకు ఇవ్వవలయునని కోరుటను తీర్మానించడమైనది.

రాష్ట్రపాఠశాలలు.

ఈ పురము సాంఘిక వ్యవహారములందు ముందంజవేయు చున్న నంగతి ఆంధ్రదేశమునకు తెలిసినవిషయమే. మాపురమున మొదట 1907 సం॥ మొట్టమొదట రాష్ట్రపాఠశాలవింశతి గంట పాఠశాల నేమారి రాష్ట్రపాఠశాలతో స్థాపించబడినది. రెండవది 1910 సం॥ అక్టోబరు నెలలో పై పేర్కొనబడిన మహానయన నిజే స్థాపించబడినది. తరువాత రాష్ట్రపాఠశాలను 30 సం॥ వరకు నున్నను మొదటియిననునే కొంత పంచుల బాగుగొరకు పాటుబడుచు నున్నది 10-లో మరెంతమిని రాష్ట్రపాఠశాల లను పురమునందంతటను స్థాపించి.

ఆందులో ఒకటి 86 తరగతివరకు విద్య చేయు పాఠశాలయై యున్నది. ఇందు కుమారు 150 మంది బాలురకలరు. ముగ్గుర ప్రయోగింపవలయునాడ కృతార్థులైనవారు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయుచున్నారు. వీరికిని తీరిగి గవర్న మెంటు గ్రాంటు కల రుగాని అది భర్తలకు సరిపోవున్నది. రాష్ట్రపాఠశాల మిక్కిలి భర్తలకులవారు. మాపురవీధివలెల్లరకు యాయన కరణాల యము. పంచములై వీరు 'వినబంధు' అనుపేర ఒక వారపురి కను స్థాపించి.

వీరేశలింగ పరనాలయము.

ఆంధ్రకవియు, గొప్పరంగుర్రయనకు క్రిశేషులయిన రామబాద్దూరు వీరేశలింగముగారి పేరిట నుమారు 5 సం॥ క్రిందట స్థాపించబడినది. నుమారు 2 సం॥ క్రిందట రాబర్నస్ పేరిటో గొప్పరంగుర్ర పై మొదటికి పరనాలయమును తీసి కొని వచ్చిరి. ఇప్పుడు పై రామబాద్దూరు అన్ని అంగ ఆంధ్ర పుస్తకాలను, యితరదేశములలోని ముఖ్యముగ పుస్తకాలను తెప్పించు చున్నారు. మాపుర వా ప్రభుత్వ లిక్ పై నను యిట్టి వికాలమై నట్టియు కట్టించుటకు నున్నట్టియు పై పేర్కొనబడిన మహా నియమచేరుక స్థాపించబడినట్టి యావరనాలయమును యెక్కడ వున్నానో తీసికొని వచ్చెదరు గాక.

ఆశీర్వాదము దినము.

మాపురవా ప్రభుత్వం గాంధీ దినమును మూడు మాసముల నుండి ఉచితముగా జరుపుచున్నారు. క్రిందటి గాంధీదినమున బహుళ గౌరవనీయ మహాత్ముడు జయింపబడినది ముఖ్యమంత్రి చున్నట్లున, అంతయును చూడ మాత్రం దిగింది ఆపురాలను విశుద్ధముగా చేసిన పైత బాన్సులను మిక్కిలి చిత్రముగా చుండుటకు ప్రణాళికను వాటిపై పు మాయచేసే యున్నాడు. అన్ని వాటిను భర్తలకు కలిపి, కాంగ్రెసు సభ్యులకుండు. ఇటువంటి ప్రయత్నముల వలన మాపురము కలిగించు చున్నది. ఇట్టి కార్యమున వరకు ఒకటవ తేదీన ఆశీర్వాద గుం వెనుకనున్నట్టి బహుళముగా జరిపి హిందూమతాన్ని దీని సభ్యులకు పట్టికే మహాత్ముని చెబునది కంటనే విడి పించెదరు గాక!

తిరుపతి (ఒక విలేజ్ నుండి)

అక్టోబరు 28:— మొన్నటినుండియు వర్షములు కురియు చున్నది. చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో నిప్పటి కైన ప్రత్యేకము చిక్కినందున గంతనముతో వ్యవసాయము సాగించ గలరు.

మనసి పాలిటి

ఈ ప్రాంతములో కాంగ్రెసు ఉద్యమ నాయకుడగు శ్రీమంత్ టి. కె. నరసింహాచార్యుల వారు తమ భార్యవితరొ గముచేత మునిపల్లె చేరువకు అధికారములను నైనుచేరువకు చంద్రబి శ్రీవాసులు తెచ్చిగాని కప్పించియున్నారు.

పులిపిల్లలు

తిరుపతికొండ దారి కేరకర్కల నడవులు మిక్కిలి దట్ట ముగా నుండును. అవి ప్రారంభముల కాటవట్టునుటకు గండే వానుడేను. వదిలించుటకు పురము కొండ ప్రాంతంలోని రాజా దారులు రెండు చిన్న పిల్లలతో నూడిన పెద్దపులిని చూచుట తటస్థించింది. వా రా పెద్ద పులిని తరిమివైచి చిన్న పిల్లలను మహింతు యొద్దకు గొంపోయిరి. వారును నానిని కాపాడ వలసినదని తిరు పతికి పంపిరి. కాని తగిన యాచారములేక చనిపోయెను.

గాంధీవిద్యాలయము

స్థాపించి నుమారు రెండేండ్లుయినది. తొలిత చాలమంది ద్రవ్యసహాయము చేయుచుండినందున బాలర సంఖ్య హెచ్చి చక్కగా నుండినది కాని ద్రవ్యసహాయము ప్రభుత్వముగా తీసివినందున విద్యార్థులకు కేటము దుస్థితియందున్నది కాని శ్రీ పిల్లలం రాజగోపాలాచార్యులవారి బలమువలన మగ్గుమై నేరమాత్రము నెలవేరుచున్నది.

భద్రత అంగు

ఈయూరికంతులు కొత్తకత్తి రాజాచార్యులవారి యం గడియొక్కటియే యుండినది కాని యిటీవల కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ కల యం. శ్రీనివాసాచార్యులు, నెల్లూరు చంద్రశేఖర రావు వీరికపురును కొత్తయంగుల్లను స్థాపించి నగరమీపమున చరం రాజగోపాలముల విస్తారముగా తయారు కావటం భద్రతబట్టల దెచ్చి విరివిగా విక్రయించుచుండుట శుభసూచకము.

విలేజ్ కులకు సూచన

త, పెం, యం, శ్రీ, కెట్టిబలిక విద్యార్థి, భద్రత చం పెం, బి. నా, మొ. స. సా, మ. కేం, ను, పి. ఎన్. సింహం, ఈ: పెం, క. తి. కేం, లం. నూ, ప్రకటించబడుతుంది. అంబుసం॥

మోరి (రాజోలుతాలూకా)

మాప్రాంతమున ప్రచారముచేయుచున్న కొటము 2 కన కమ్మగారు మా గ్రామమున 21 తేదీన 23 తేదీన ప్రత్యేకముగా శ్రీలక్ష్మ సభలు జరిగిరి. ఒక్కొక్కసభకు 400 మంది సభ్యు రాండువచ్చిరి. నుమారు ఏబదిమంది కాంగ్రెసు సంఘమున సభ్యు రాండుగా చేరిరి. మా గ్రామమున అభివృద్ధియు 100 మంది సభ్యురాండ్రతో శ్రీలక్ష్మ ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘము చేర్చు రుద ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. శ్రీలక్ష్మ ప్రియమైన భద్రత వైకి నుదలిసినది. వీరలు చాల భక్తుగా నున్నవి.

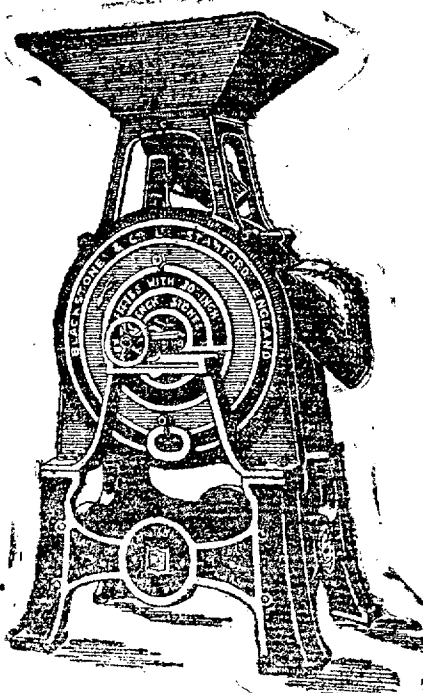
21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మలికేరము గ్రామమున బహిరంగ సభ జరిగినది. నుమారు 400 మంది సభ్యులుండిరి. 24 వ తేదీన మరల మోరియందు సభ జరిగినది. రెండువోట్లము కన కమ్మగారు తమ అనర్థ శవాధారతో సభ్యుల వానరసాగమున మంచిరి. ఇదివరకు ఉద్యమముపై విమర్శించు కొక లేఖన ప్రముఖు డింకటియండి భద్రత ధరించుటకును, కేయించుటకును వాదనమునకును. ఒకమాస మిచ్చుటకుండు మా ఫిర్యాదుం తయు ప్రచారముచేయుట కంగీకరింపిన కనకమ్మగారికి శృతజ్ఞ లము.—(ఒక విలేజ్ కులకు)

తెనుగు కాలికో బెండు	
సివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీకల్ కోడ్	3 0 0
శతకవితావళి (గ్రేజు)	2 0 0
శబ్దరత్నాకరము	10 0 0
కేవల, నువతి, భాస్కర, సత్యకతి, నురాభాండేశ్వర, జగన్నాథక, కవిచాడప్ప, దాశరథి, నరసింహ, మానగ్ల, బోధ, శ్రీనిధి, కృపాధిప, కృష్ణ, భద్రాద్రిరామశర్మ, ములు, గణికానిప్రవర్తనరావతి, పాపవిన్నో, పాఖ్యానము, కేజగోవిందము, హనుమత్సంచరిత్ర, హనుమదండము, విడిగా 0 2 0	
కృంగారత్న, కేబుగోపాల, రామలింగేశ, కారవ స్థిలింగేశకముని విడిగా 0 8 0	
వికీరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు	

సామ్ ఫోర్లు విండి మరలు

సామాన్యమైనది, కొద్దిస్వయముతోనే పనిచేయును.

కొద్దిసలము మాత్రమే చాలును, ఉపయోగించుట చాల సులభము.

వేడియండను లేక శబ్దము లేదు, తిరుగల్గను సులభముగా బాగుచేయవచ్చును. ఉపయోగించబడిన బాగా లన్నిటిలోను తృప్తిని కలుగ జేసినది. ఆయిల్ ఎంజను, స్టీము ఎంజను, ఎలెక్ట్రిక్ మోటారు లేక లైను పాపు వీలో జేసితో నై నను వడువవచ్చును. కొత్త తిరుగల్గ ప్లాకులో నున్నవి. పొట్టును, లోనిభాగమును బాగుగా విసరి మెత్తని పిడిని విసరును. హిందూ దేశమందు అంతటను, ఇంగ్లాండు దేశము లోను వేసకు వేలు ఉపయోగింపబడు చున్నవి.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd.
Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS.
and at
CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE,
BEZWADA, & TANJORE.

అమృతాంజనము దీపా, బొంబాయి - మదరాసు.

వైవముహాజన ఉపసంఘము.

విశాఖపట్నం.

శ్రీ జమీందారు గారు కందుకూరి వాలనూర్య ప్రసాదరావు తంతులు బహుదరులు, శ్రీ చాగంటి శివయ్య కాశ్రీగారు, (22-10-22) తేదీ విశాఖపట్నం నుండి కరుణించి, తుమ్మలపల్లి వారిధివనమున నోక, సభ గావించిరి. ఆ సభకు వట్టణములగుల వైవములకు లండనును విచ్చేసిరి. శ్రీ చాగంటి జోగారావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొన బడిరి. అంత శ్రీ జమీందారుగారు, సహజమైన మృదుమధుర వాగ్ధోషితో వైవములను వివరించుచు చూపుచు ఉపవాసము గావించిరి. తేవలము పోష్యావ్య విద్యలన బరమము చేసిన దనియు, మరలము చేసినచేయడల మానవుని కేవిధముగ నుండి నను లాభము లేదనియు, తా మిగ నెంతయును నెన్ను, సంఘములో నోకగా నెంచబడ రనియు, మహాత్మ్యర మగు శివరం చాచురీ మహాత్మ్యము మనకు వివరించుటకు శక్తిచాల దనియు ఆ పంచామృతము తిరిగి సంఘము నుద్ధరించు ననియు సుపర్యవించిరి. మరియు వారి వైవములను వివరించుచు నైన బడెన దనియు, ఎంతయునైన నొకగడ మనియు, మరలముగ సంరక్షించుట కెంతయునైన పూనుకొనద మనియు చెప్పి, నిశ్చలమైన నిరుపమానమైన తమ సంఘాభిమానమును వ్యక్తపరిచిరి.

తరువాత బ్రహ్మశ్రీ శివయ్య కాశ్రీగారు మరలమయమును గురించి యావశ్యాను మొనగిరి. శివపూజా విధానము, వీరశైలి, వైవములను మొదలగు విషయములను కాశ్రీ ప్రమాణములతో యుక్తియుక్తముగ, సభ్యుల హృదయముల యందు వారిభావము లుచ్చతమున స్థిరపరచిరి. అవ్యక్త ప్రవాహములతో వారి పలుకుట ప్రతివారి హృదయములందు సాదించి.

లింగధారణము దాని నిజమగు అర్థము ప్రతివానికిని తెలియుటకు బోధకరచి ప్రతివాని సంజ్ఞాములు నిశ్చయి గావించిరి.

విమ్మట విశాఖపట్నం నుండి నోక వైవసంఘ సభ యేర్పాటుచేసి వైవములను మరలమయమున చేయుటకు వారు పూనుకొనుట తీర్మానించబడినది. ఇందు విషయమై ఒక వైవసంఘ సభ యేర్పడినది. ఆ సభకుం దీక్షింప తీర్మానములు చేయబడినవి.

1. శ్రీ జమీందారుగారి యాదేశము ననుసరించి (22-10-22) తేదీ విశాఖపట్నం నుండి యొక వైవసంఘము స్థాపించబడినది.

2 అందులకు జు.రా.రా చాగంటి జోగారావుపంతులు గారు సంఘాధ్యక్షులుగాను చాగంటి సాంబయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శిగాను, ఆరకిలేవుల వారాయణమూర్తిపంతులు గారు సహాయకార్యదర్శిగాను కేదారెడ్డి లక్ష్మీవరసహస్రం శ్రేష్ఠిగాను నోకాధ్యక్షులుగాను నియమింపబడిరి. శ్రీ జమీందారు గారు సంఘము చేయవలయు మొదలగు విషయములు బలకరచి సంఘమును అభివృద్ధికి తీసుకురావలయు నని సుపర్యవించిరి.

సభవారు శ్రీ జమీందారుగారిని, బ్రహ్మశ్రీ శివయ్య కాశ్రీగారిని ఆభినందించుచు సభ ముగించిరి.

నల్లనిమనుష్యులను తెల్లగాచేయుట

అక్టోబర్ ఫెలిక్సు పేషెంట్ గారు కనిపెట్టుట
వీగ్రాలు కారులతోపు మనిషిగను చాచుకానుదరు. అట్టి వారినిగూడ తెల్లని వర్ణములవానిగా చేయుట కిక్కడో విశా నమును కనిపెట్టెను. మొదలగు ఎవరైనా తనక్రియను ప్రయో గించెను. ఒకచేతిలోతో కాలిలోనో గల రక్తమును ఒకచేతు ద్వారా నతడిక రక్తపుగట్టుముల మట్టులోనికొని ఆచట దానిని వెచ్చివేయును లేక దానిలోనికి సింగును ప్రవేశపెట్టును అట్లు కుద్దిచేసిన రక్తమును ఏ చేతినుండి మొదల తీసెనో దానిలోనే మరల కిక్కిరింపక రెండవ చేతిలోనో కాలిలోనో ఎక్కించును. నల్లనివర్ణమును తెల్లగాచేయుటకు తెలివినములు కట్టును. రక్త ములోనిగ్న కణములు (కార్బాసిల్స్) తీసివేసి తెల్లజలుపు ను ప్రవేశపెట్టుటకున నీ వర్ణభేదము కలుగును. ఎవరైనా ప్రయోగించినపుడు 15 రోజులకే యిట్టిమార్పు కలిగినది. ప్రజలు చేతులు యెవరైనాను కాశ్రు చేత్రయు నగు అక్టోబర్ ఫెలిక్సు పేషెంట్ ఆసునగను దీనిని కనిపెట్టెను. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సు)

విదేశ వార్తలు

ఇటలీ రాజకీయము ప్రస్తుత పరిస్థితులు

రోము, అక్టోబరు 27:- సేమిస్టుల జరిగిన ప్యాసిస్టు కాం గ్రెస్ నకుసరించి మంత్రివర్గమువారు గతరాత్రి ప్రభుత్వమువారి పరిస్థితులనుగుర్చి యోచించిరి. తాము స్వేచ్ఛగ ప్రకరించి ఏ కార్యమును జేయుటకును తమవదపులకు రాజీనామానిచ్చుటయే ఉత్తమమార్గ మనియు తత్ఫలము అనవరమనియు మంత్రులు అందరను గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారికిని, ప్యాసిస్టులకును వారికిని ఒడంబడికను కుదుర్చుటకు సాధ్యాసాధ్యముల వాలో చించుటకు రోమునకు రావలయు నని సీనీరుప్యాస్టుగారుప్యాసి స్టులకుమునకు వాడుకుటయిన ముస్సోలినీ గారికి తలపెట్టెను.

ప్యాసిటీ భయోత్పాతము

రోములో సైనిక శాసనము

ప్యాసిటీ, అక్టోబరు 28:- ప్యాసిటీవారి ప్రారంభ ఆచరణలకు ఉపసాహించు పరిస్థితులు భయోత్పాతముగ నున్న వని రోము డిస్పాచి తెలుపుచున్నది. కారణమిది వారెంత ఎదిరించినను, వారి సత్క్రిమించి ప్యాసిటీవారు విరూప సైనిక గృహములను, ప్లానెస్సు పోస్టాఫీసును స్వాధీనపరచుకొనిరి. వైసా, డిస్ట్రావో, లెగ్నోనోనో పట్టణములందు, ప్యాసిటీవారు రోముమీదికి దాడిచేడలనున్నారని వదంతులు ప్రచులుచున్నవి. వార్తల రాకపోకలు అటుంకపలుకుచున్నవి.

రోము, అక్టోబరు 28:- సేటి మధ్యాహ్నమునుండి సైనిక శాసనము రోమునకు ప్రకటింపబడినది.

ప్యాసిస్టు ప్రాబల్యము

లండన్, అక్టోబరు 28:- ఈ దినము 12-5 గంటలు:- ప్యాసిస్టులకుమునా కిట్లు ప్రకటింపిరి:- ఇటలీకి సంపూర్ణప్యా క్షేత్రమును కలుగజేయుటకు మేము రోముకు పోవుచున్నా రము. ఓ, ఉద్యోగములను, సైనికలారా! పాడలారా, ప్యా సిస్టుల యుద్ధమును జేయునట్లుగాని, రాజునట్లుగాని విరోధ ముగ తలపెట్టినది! గాదు. ప్రస్తుతము రాజుగనున్న పౌడ్ మెజిస్ట్రే-నిజముగ ఇటలీరాజుగ నుండవలయు ననే మాయభిప్రాయము. ప్రస్తుతముం దున్న దుర్బలు లగు మంత్రుల సలహాకు చెవియొగ్గుకూడ దని మాయోరక. రాజు, సైన్యము ఇటలీ యు చిరజీవిగనుండుటగాక! ఇటలీకి కాంతిని కలుగజేయుటయే త్రికరణమిదిగ మాయభిప్రాయము. సీనీరు ప్యాస్టుగారు రాజు గారిని జేడు సందర్శించి మంత్రివర్గమువారి రాజీనామాను సమ ర్పించెనని అధికారరూపకముగ ప్రకటింపబడినది.

త్వరలో ఏదో తీర్మానము జేయని పార్లమెంటు సభవారు కొంతకరకు నిబ్బరము జేసికొనిరి. సీనీరు ముసోలినీ గారు మంత్రివర్గమును ఏర్పాటు జేసిన రనుకొనుచున్నారు. ప్రస్తుతపరిస్థితులు విషమదశగ నున్నవి. సా రాంకము లను ఏర్పరుచుట సాధ్యము గాదు. ప్యాసిస్టులకు ప్రస్తుత ప్రభుత్వము నాడేమింపుట సులభమే గాని క్రొత్తక లోపము లేని విధానమును నిర్మించుటకు సాధ్యము గాకుండ గల్గును. చాలకరకు వారివాగ్ధతములు నెరవేరనివిగ పరిణమించును.

లండను జనాభా

జనసంఖ్య 7084020

లీస్టు, అక్టోబరు 29:- లండను జనసంఖ్య 7084020 అని స్థానిక ప్రభుత్వప్రకటన తెలుపుచున్నది. ఈ వడిసంఖ త్వరముగా ప్రకటించునునకు 5 లక్షలమంది ఎక్కువై నాను. చుట్టుపట్ల పట్టణమును, వగరమును 40, 48, 528 యందుడెను. అశేతులు కార్బాగారుములకు ముసముగా పోనిచ్చ గించి పోయినవలకు కొంత తగ్గినదని తెలియబడుచున్నది.

వర్తక రంగము

వర్తకరంగమున ఎకరమునకు 20 మంది మార్కెట్ జనులు న్నాడు పాలకర్షణమునకు మనుష్యులకన్న 261865 శ్రీలు అధికముగా నున్నారు. వెయ్యి పురుషులకు 1171 శ్రీలనుండి 1165 శ్రీల సంఖ్యకు అందవా తగ్గినది.

యుద్ధానంతర విలంతువులు

ఈ ప్రాంతములందు 26 వేలవరకు విలంతువు లున్నారు. వీరిలో యుద్ధమునందు భద్రులగువాండు, 20, 39 సంవత్సరముల లోకలనున్న విలంతువులు 11,000.

ఇంగ్లండు కారాగృహములు

శ్రై దీలకు వసతులు

లీస్టు, అక్టోబరు 29:- రాబోవు సంవత్సరము కారాగృహ ములందు చేయబోవు సంస్కరణము లనేకములు ప్రీసెంట్ కమిషనరు రిపోర్టునందు తెలుపబడినవి. అందులో కొన్ని అంశములక్రింద శీర్షికపబడినవి:- (1) శ్రైదీల కారాగృహమున, సాధారణముగా నాట్లును పెండుకొనుట.

(2) ఖయిదీల ఉడుపులకుడు వికారకరపుకలు తీసి వేయబడి మర్యాదస్తుల దుస్తులియ్యబడును.

(3) బాప్టైజంపంచమునకు వెలిగాకుండా, శ్రైలు ఒక శైలునుండి బుర్రోక శైలునకు మార్పుచేయవలయు సాధారణ ఉడుపులే భరింపవచ్చును.

(4) జంతువుల శతక, స్నేహితుల చేతను చూపుకచ్చి నపుడు అడ్డుముందు ఇనుకడ్డీలు, తంతులు సాధ్యమైనంతవరకు తీసివేయబడును.

(5) ఏ కొంత ప్రవాసమున నున్న శ్రైదీలకు దినమున కొక్క ఖంట దేశపరిశ్రమ యిచ్చబడును.

(6) సాయంత్రము శ్రైలుకేగి బోధించు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య హెచ్చు చేయబడును.

(7) అధికారములచేత ఆమోదించబడిన కొన్ని విషయము లంకు శ్రైదీలు సాయంత్రమున వేళముల దు తగ్గించవచ్చును.

(8) అటలు, గార్మరు మతగురువులచే వారవారము జరుగు ముఖ్యవిషయముల సమాచారములను శ్రైదీలకునుకుగ జేర్చబడినది. "మనస్వాధీనమునకు వచ్చుపు డెంకశీలిలో సాం సారిక విషయములందు పొల్గానక క్రికలిగియుండికొ కనివ్వమా సిలియందే మనము వారిని వదలనపుడు నుండ ప్రయత్నింపవల యును" అని కమిషనరులు కడపట నివేదించిరి.

సామ్రాజ్య విజృంభణ విధానము

లండను, అక్టోబరు 27:- వర్తకమును సభివృద్ధి జేయు ఆధారము లన్నియు సామ్రాజ్యమునందే గలవని సర్ అల్ఫ్రెడ్ మాండుగారు తమ సామ్రాజ్య విజృంభణవిధానము సంవర్ధమున తెలియజేసిరి.

ప్రస్తుతము జేసిన 50000000 లక్షల పౌతుల ఋణమును 100,000,000 లక్షలకు పెంచవలయుననియు, దీనికి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు పూచీపడవలె జనియు తీనిరలన వచ్చుసామును కొడ్డు, యినువదారులు, వా కాకాయముల గట్టుకొని అధినివేక ములవాకు తమరక్షణసంపదను సభివృద్ధి జేసికొనుటకు వినియో గించుకొనుటకు వీలుజేయవలె నని మోడుగారియభిప్రాయము. ఈ సామును జర్మనీనుండి వైకొన్న అధినివేకములకుగూడ విని యోగింపవలెను. ప్రస్తుతము గ్రేటుబ్రిటనులో పనిలేకయున్న వారిని పోషించుటకు సాలుకు 10000000 పానులు ఖర్చు ఆగుచున్నది. కాన వైవిధానము నవలంబించిన పనిలేక యున్న వారందరను అజనిలో జేరి జీవనము జేయుటకు ఆవకాశము గలుగును.

ఉత్తర సిరియా దేశము

ప్రెంచివారు వెనుకకు పోయెదరా?

అలిష్టోను టర్కీకి ఇచ్చుట

లండను, అక్టోబరు 29:- రాత్రి 10-55 గంటలు. గోర్డాల్ సేనాని ప్రాంతునకు తిరిగివచ్చు ననువార్త సంబలమును కలుగ జేసినది ఉత్తరసిరియాలో పరిపాలనమునకు మార్పుట కుదే రించుచున్నటుల తెలియచున్నది. సేనలను చేరూటుకు గ్రేటరు లిబననుకు పంపబడుననియు, తక్కిన మాండ్రుప్రదేశము ప్యాత్రోత్త్రోపాలనమునకు వదలివేయు నని నమ్ముచున్నారు. అలిష్టో టర్కీకిచ్చువేయుటకు అంగీకరించెదరని అనుకొను చున్నారు. పుల్వెనెతో ఉమ్మడి సరిహద్దు జేసికొని అచట తురుష్కులు చేయుచున్న యత్నములకారాజకయ వాతావరణ మున సంబలమును కలుగజేయుచున్నది. ఈ సందర్భముల్లో శి అమీయ అబ్దుల్లాగారు లండను కేగియుండ వచ్చు ననుకొను చున్నారు.

గ్రీకురాచకీయములు

ఏథెస్సు, అక్టోబరు 27:- అసియామైనసులో జరిగిన గ్రీకు సంవత్సరమునకు కారకులని పూర్వపుషధానమర్పి ప్రభు త్వమువారు అచెన్నుచేసిరి.

విశ్వానరంధ్రములు

ప్రభుత్వ నిధానము-బాల్మీకీగారి యభిప్రాయము

లాయుట్ బాల్మీకీగారు మధ్యత్రోవ త్రోవకు

బోనరాగారిని లాయుట్ బాల్మీకీగారిని అంతిమ పాఠము

చేంబరేనుగారు కొయిలివను ప్రభుత్వమును బలపరుచుట
అండ్, అక్టోబరు 28:—ఉదయము 12-5. ఈవారము
లో ఉపన్యాసములు మాడ పరిస్థితులు ఇటువంటి తేలునటుల
తోచదు. నేమనో లిబరల్స్ నును, స్థానిక పూర్వచార పరా
యణులను అంత మైత్రి అవదలేదు. ప్రధాన కార్యాలయము
వారు భార్యవార్యలను, సహకారము నవేక్షించినా! కాని
అనేక విషయములలో కాభాగమువారు ఎంతమాత్రము అంగీ
కరించుటలేదు.

వారు బెడ్లలో నేమనో లిబరల్స్ పక్షానంబునకు
కెల్లాగు (పోస్టుమాస్టరు జనరలును) గారికి ఎవరును ప్రభు
త్వము నిలవగూడదని యూనియన్లు కేంద్రస్థానము వారు
గౌర యూనియన్లును తుపికులై నిరాకరించిరి తమ యభ్య
ర్థిని కెల్లావేగారికి ప్రతిపక్షి నిలబెట్టుటకు సిక్సయించిరి.

కంబరండు, వారంబరాండు డ్యూములో సహకారముండు
నని అనుకొన పిలువెను. సందర్భాండు కాన్స్టేబుల్ పతమువారు
సర్ మామూర్ గ్రీక్ డ్ డ్ గారికి సహాయము చేయవలసి.

నేడు బాల్మీకీగారు, లాయుట్ బాల్మీకీగారు ప్రభుత్వ
సర్ అర్. హోల్ గారు సంప్రదించుచున్నారు.

అన్నియు పతమువారు 295 మందిలరు. నేమనో
లిబరల్స్ 169 కాన్స్టేబుల్స్ 485 మందిలరు.

యూనియన్లకు నేమనలకు ఒడంబడిక లేదు

అండ్, అక్టోబరు 28:—ఎన్నికలయందు స్థానములను
పంపకమునకు యూనియన్లు నేమనో లిబరల్స్ యూని
యన్లు కేంద్రస్థానమువారు ఎట్టి ఒడంబడికను జేసికొనలేదని
యూనియన్లు నిర్యాణసంఘాధ్యక్షు లగు సర్ బాల్మీకీగారు
గారు స్పష్టముగా తెలియజేసిరి.

స్థానిక యూనియన్లు కాన్స్టేబుల్స్ వర్గమునా రే
యభ్యర్థులైన ఎన్నుకొని వారి కేంద్రస్థానమువారు అమోదిం
చెదమని తెలియజేసిరి. కొయిలివను పుట్టుటకు పూర్వమువలె
అవలం పతమువారిని పోటీకి నిలబడకుండుటకు స్థానిక కాన్స్టే
బుల్స్ నిర్యాణసంఘమువారు ఒడంబడిక జేసికొనటకు అధికారము
గలదు.

లాయుట్ బాల్మీకీగారు బోనరాగారు ఏర్పాటులు

అక్టో 29:—దేశ మ దంతలకు బోనరాగారు కాన్
స్టేబుల్స్ వలకు, లాయుట్ బాల్మీకీగారు లిబరల్స్ వలకువారి
కిని రాబోవు ఎన్నికలలో ఒకరికి ఒకరి పోటీలేకండ జేయు
టకు ఏర్పాటు చేయబడినది. చర్చలుగారు లాయుట్ బాల్మీకీ
గారి కడుగు ఎన్నికలకు నిలబడరు. అన్నియు గారికిగూడ
ప్రతిపక్షులగు నిలబడరు. లాయుట్ బాల్మీకీగారికిగూడ ప్రభుత్వ
లగు నిలబడరు. కార్మికులమాత్రము లాయుట్ బాల్మీకీగారికి ప్రభు
త్వము నిలబడుదురు.

క్రొత్త చాన్సెలరు

ప్రొక్టర్ బాల్మీకీగారు ఎన్నికలనుగూర్చి వర్తమానము
ఉపన్యాసము నిచ్చిరి. (ఫ్రెంచివారితో) కార్యమహాలకు
సభ్యులకు త్వరలో ఏర్పరుచుకొనవలయు ననిరి. నవ్వపరిహార
ములను, ఋణములనుగూర్చి ఇంగ్లాండు ప్రాంతమువారు గెలిసి
పనిజేసికొని ఆసమస్య తేలునడిగాక. ప్రపంచములో అర్థిక
చిక్కులకు ఈ ఋణబాధయే కారణము. కాన నై జేసి
బడిన సోకా కారము లేనిదే ఏ ప్రయత్నము
జేసినను వ్యర్థప్రయత్నము లగును. ఇంగ్లాండుతో సుధిని
క్రొత్తప్రభుత్వమువారు గౌరవించెదరి. గొప్ప భారమును పన్ను
మనలను దిగివారుచున్నది. పరిశ్రమలను క్షయపెడినది. బీదల
నెందలకు పనికిరాకుండ మరల ఎన్నిటికీ తలపెట్టుకొనకుండగ
అణగారినది. బిళ్లను తగ్గించిననే ఎన్నుభారమును తగ్గించు
టకు వీలగును. ఇదియే ప్రభుత్వమువారు ఇప్పుడు జేయవలసిన
గొప్ప పని ఇట్టి పనిని ఈ ప్రభుత్వమువారు గాక మరెవర ప్రభు
త్వము వారెవరు తేలునటు చేయవలగు. కాని ప్రభుత్వము
వారిపని ప్రభుత్వములోనే పూర్తికావలెను కృతనిశ్చయమైరి.

సంరక్షక పద్ధతి

కేంద్రాధికారమును వాస్తవికాధికారములలో సంరక్షిం
వ రక్షమునకు అరకాళి మంత్రము లేదని బాల్మీకీగారు వచ్చు
ప్రభుత్వమును నిచ్చిరి. ఎన్నుకొనియుండునూడ ప్రజాసామ్య
తాను ది ప్రభుత్వముగా గాని పోక్షముగా గాని పరిశ్రమలనుపా
యమును గొనట కెంతమాత్రము వీలులేక. ప్రభుత్వమువారు
వ్యవసాయమును కిమ్మలను కట్టనిధానముచేసిన పరపతినిధాన
ముచేసిన అభ్యుద్ధిజేయ గలరు.

కాన్స్టేబుల్స్ పతము

ఇంతవరకు నేమనలు లిబరల్స్ ను ఎదిరించుచు 31 కాన్స్టే
బుల్స్ నియోజకవర్గమువారు ఒడంబడికను జేసుకొనిరి.

లాయుట్ బాల్మీకీగారి యుపన్యాసము

లాయుట్ బాల్మీకీగారు గ్లాస్టో ఎడింబరోలలో ఉపన్యాస
ముల నిచ్చిరి. చాలమంది వీరికి సహాయము చేసెదమనిరి.

అండ్, అక్టోబరు 28:—కొయిలివను ప్రభుత్వము జేసి
నందులకు ప్రపంచమునకు మనము జవాబు చెప్పవలసియున్నది
స్థానికమునకు విధానమునకు క్రొత్త ప్రభుత్వము వారికిని
ప్రాంతప్రభుత్వము వారికిని ఎవరు విధేయము గలదో బోనరాగారు
తెలియజేయలేక పోయిరి. మార్పును గౌరవించి ఒక అధికారాభి
మానులే గాదు. ఉభయములకు గల్గిన విభేదమును అతుకకొను
టకు ఏ లు లేకుండ జేయరాదు. మధ్య మార్గమును
త్రొక్కివలయును. లేనిచో వివాద కరము గ పరిణా
మించును. మనమందరము సహకారముతో పనిచేసివారము గను
క నే ఈకుపానునండి బయటపడివారము. మరల నుడిగాలి పీక
నున్నది. మన ఓడ పాడుగాకుండజేయుటకు మనమందరము
ప్రయత్నించవలెను.

చేంబరేనుగారు కొయిలివనును బలపరుచుట

బాల్మీకీగారు లాయుట్ బాల్మీకీగారు ఉన్న స్థానము
లను నిలబెట్టుకొనవలెనని చాబరేనుగారు వెల్లు బల్లించు
లో ఉపన్యాసించిరి. బోనరాగారి ప్రకటనలలో తప్పు లేదు.
ఇంతవరకువరకు అంత హడావిడి ఎందుల కనిరి. నేను
యూనియన్లను నుండినను బోనరాగారిని బలపరచెదను. స్థిర
మగు ప్రభుత్వము నవేక్షించితిమేని మరల సహకార మత్వ
వసరమనిరి.

మాంటాగుగారు లిబరల్స్ మారుట

అండ్, అక్టోబరు 29:—ఎన్నికలలో లిబరల్ పక్షా
నలంబునకుగ నిలిచెదని మాంటాగుగారు నిన్నటిదినము కేం
బ్రిడ్జ్లో ఎన్నికలదారులకు తెలియజేసిరి. తాను కాన్స్టేబుల్స్
టిపు పతము నలంబించెదమని బయలుదేరిన వందతి నిరాధార
మైనది. నమ్మరా దనిరి.

గ్లాస్టోలో బోనరాగారు రుప్రసించిన విధానమునే
గనుక అవలంబించిరేని ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేసె
దనిరి.

మాంటాగుగారు లెంతజెప్పినను కాన్స్టేబుల్స్ పతము
వారు యూనియన్లను అభ్యర్థిగ వాడొల్లు ప్రాంతానికి సహా
యము చేయటకు సిక్సయించుకొనిరి.

సర్ జే. పి. హేటెలుగారు లూటెక్టు కాన్స్టేబుల్స్
పతమున సభ్యులగు నుండెదరు.

సామిప్య ప్రాచ్యనమస్య

యునైటెడ్ స్టేట్సువారు అధికార రీత్యా

సభకు పోవుట లేదు.

అసాని మాసభలో పాల్గొనవలయు నని మిత్రమండలి
యునైటెడ్ స్టేట్సువారి కాహ్వానము నంపిరి. టర్కితో తాము
పోరాడలేదు గనుక తమకు సభకు రచ్చుట కవసరము లేదని
యునైటెడ్ స్టేట్సుచుట్రి హ్యూజెస్ గారు తెలియజేసిరి. వ్యవ
హారము లన్నిటిని బాగ్ లగు కనిపెట్టుటకుమాత్రము విమర్శకుల
నంపెదమనిరి.

గ్రీకు ప్రతినిధులు

నవజులన్ గోమనన్ అక్టామెనన్ గారు అసానియ
సభ కేగెదరు. నైసి నేస్పరిగ మజరికను నేనాని వెడలను.

కాన్స్టాంటిన్ పోల ప్రభుత్వమువారిని లూసానియా
సభకు రావలయు నని బంసిన ఆహ్వానమునకు అంగారాప్రభు
త్వమువారికి కోరికను వచ్చినది. ఈ ప్రభుత్వమువారు (పార్టీ)
ప్రత్యేకముగా ప్రతినిధిని బంతుండ అడ్డుబెట్టుటకు ప్రయత్నిం
చెదరు.

రుమేనియా నుండిగూడ లూసానియా సభకు ప్రతినిధి
పోవును.

లెనిన్ గారితో సంప్రదించుట

అండ్, అక్టోబరు 29:—సోవియటులు ఇంగ్లాండు
ప్రాంతములో స్వేచ్ఛాము చేయుటకు ఉద్ద్యమమై యున్నాగు
రషియా, నడకలేకై స్టేట్సును సామిప్య ప్రాచ్యదేశపు
సభకు ఆహ్వానించినయెడల యూరపులో శాంతిస్థాపనము
భకు వీలుండదు. జల సంగతులలో రషియాకు
ప్రతేకమునిచ్చుటలో నిర్బంధములు జూపి
లేని అభ్యర్థిలోనే ఇంగ్లాండునకు ప్రాంతమునకు అధికము
యమలలో తేవులు బయలుదేరును. ఈయమలలో అధిక
ములను నెవేర్పుటయే రషియానుల కాన్యకమము యుద్ధము
లేని కాలములో సామిప్యనాకలను జలసంధినిగి రాకుండ
జేసెదరు యుద్ధకాలములోగూడ రానియరు. ఇద్రనాకలు
యభ్యర్థి విహరించవచ్చును. నానాజాతిసమితివారు నైయ
టును కమ స్వాధీనములో నుంచుకొనుటకు రషియాను అంగీ
కరించరు. అని లెనిన్ గారు తెలియజేసిరి.

తూర్పు ప్రేమ

భాల్మీకీగారు పూర్తియగుట

కాన్స్టాంటిన్ పోల, అక్టోబరు 29:—అఖరు గ్రీకు నైసి
కులు నేటిరాత్రి ప్రేమను జదివిపోయెదరు. దీనితో ప్రేమను
గ్రీకులు భాల్మీకీగారు పూర్తియగును. రేపటిదినము తురుమ్మ
భటుల మొదటి పటాలము ప్రేమలు ప్రవేశించును.

గ్రీకులకు సహాయము

1913 సంవత్సరములో గ్రీకుల ఋణమిచ్చెద మని వాగ్దా
తము జేసిన సామ్యులో కొంతమొత్తమును కాన్స్టాంటిన్ రాజు
తిరిగి వచ్చుటచే ఇత్యక ఆహ్వానముతో నానాజాతి సమితివారి
చేయు జేయబడెను. దీనిని ఆసియా మైనరు ప్రేమనుండి వచ్చిన
గ్రీకులసహాయమునకు పర్యాగించవలెనని ప్రతిపక్షులయందు రాజు
సినిప్రభుత్వ మున్నునారు ప్రకటించిరి.

నవపరిహారములు

విచారణసంఘమువారు జర్మనీకి పోవుట

అండ్, అక్టోబరు 29:—నవపరిహార విచారణ సంఘ
మువారుమార్కు నాజెమును సింహగ నుండునటుల జేయుటకును
అర్థిక ప్రయత్నములో హెచ్చుకొనుటకే సహాయముగ పదులు బడు
నటుల జేయుటకు బెర్లినునుబోయి ఆ ప్రభుత్వమువారితో
సహకారముగ పనిచేసెదరు. అందులకై పంచాయతీవారు బెర్లి
నుకు బయలుదేరిరి. మిత్రమండలి గనుక బుస్సెన్బుర్గును జరిపి
ఏవో ఏర్పాటులను జనవరి 1 తేదీన జేసికొని 1921 మొ
వెడమ్యాలపకారము నవ్వపరిహారములను యజావిధిగ ఇవ్వ
వలసియుండును. నవపరిహారసంఘమువారు తమ పూర్వవివాద
మరికొంత గడువును జర్మనుల కివ్వవచ్చును.

అండ్, అక్టోబరు 29:—అక్టోబరు 10 ఏ డ్లో 5 00000 హెచ్చి
నది. పురుషులకంటే స్త్రీలసంఖ్యయే ఎక్కువగు నున్నది. పరి
పాలనము జరుగుచున్న దేశములో ఇట్లు పురుషుల కంటే
స్త్రీలు 341 265 నుండి ఎక్కువగు నున్నారు ఇందులో
రమారమి 26000 వితంతువులు గలరు. ఇందులో మరల 20, 80
ఏండ్లలోపుగల వితంతువులు కలరు. వీరందరును యుద్ధములో
భర్తలు చనిపోవుటచే వితంతువు లైరి.

లాయుట్ బాల్మీకీగారి అంతరంగిక కార్యదర్శి నూ ఇజు
కనాలు డ్రెంకరుగ నియమించబడిరి.

భారతదేశ ప్రేమలో అవసరము నెంచబడిన నైస్లో
గోళులను ఇండియను సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగములకు నిర్ణ
మించు విషయమునుగూర్చి నిబంధనలు తయారగుచున్నది.

బ్రిటిషు చెజుసాలలు

అక్టోబరు 29:—బ్రిటిషు చెజుసాలలయందు
ఎన్నియో మంచి మార్పులు జేయబడినవి. బండిలు ఇంజనులను
నెంచుకొనవచ్చును కత్తిరించి చేయటంబు జేయబడెను. బండిల
దున్నులగూడ అర్థకౌరవమును కాపాడునటు లాంచబడును.
ఇంకొక చెజుసాలనుండి ఇంకొక చెజుసాలకు మార్పుజేసెదరు
బండిలు మాయముగా ప్రజల ధనమును కత్తుములనే ఉపయో
గించుకొనవచ్చును. బందుకులు స్నేహితులు వచ్చిచూచునపుడు
బండిలున్న గురిల ఇనుపనాగములు అడ్డుకట్టలు తీసివేయబడు
చున్నవి. పనిలేకుండ లోపలనే కూర్చుండు బండిలకు దేవా
పరిశ్రమ నిమిత్తము సాధకమునకు కొంతకాలము నిర్ణయించ
బడినది. బండిలకు బోధించు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య హెచ్చగు
చున్నది. కత్తిరులు ఏర్పరుచుకొన్న విషయములను, చెజుసా
లాధికారులు అంగీకరించిన, సామంకాలమున చర్చించుకొన
వచ్చును. ప్రతివారము జరిగిన వింతలు వివేదములు గవర్నరు,
మరికొంతవులు తెలియజేసెదరు.

ఇటలీ

అక్టోబరు నైస్ కాసము 28 తేదీ మధ్యాహ్నము
నుండి ప్రకటించబడెను.

ప్రస్తుతమున్న ప్రతిస్థాపనలను నిలబెట్టుటకు మంత్రగర్గము
వారు నిశ్చయించుకొనిరి.

ప్యాసిటీపతమువారుగోమనన్ గారిచేరకుండ నైసులుకావలి
పెట్టబడిరి. లైలుబండ్లకు వదువుట నైస్కాధికారులు అపుజేసిరి.
ప్యాసిటీనాయకుడు మున్నూరిగారు మంత్రగర్గమును
రాజు గారికిమీద విప్పచెదరు. రాజును ప్యాసిటీనాయకుడు
నమస్కరించిరి.

ట్రాములు, బస్సులు మరల తిరుగుచున్నవి. కమ్యూనిస్టు
లతో ప్యాసిటీపతమువారు కలబడి ఒకరు చనిపోయిరి. మరి
కొందరు తీరగావు లైరి.

క్రొత్త మంత్రగర్గములో ప్యాసిటీపతమువారే ఎక్కు
వగు నున్నారు. ప్యాసిటీల నాకాదేశములు, నైస్యులుగూడ
అందుచేర క్షమాములేక విజయమును నైస్కొనలేదు. పోలీసు
వారుగూడ ప్యాసిటీల పట్ల స్వానుభూతితో నున్నారు.

ప్యాసిటీలకు ప్రభుత్వ ప్రేమలకు పోరాటముగలెను.
కొంగరు చనిపోయిరి మరొకరియైన తీరగావు లైరి. కైల్స్
యూనియన్ ప్రధానకార్యాలయమును ప్యాసిటీల జనో
వాలలో తగులబెట్టిరి.

నైస్కాసనము రాజు అంగీకరించకపోవుటచే గడ్డు
చేయబడెను.

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ఫింఛెను సిపాయీల కేసు విచారణ

దేశ బంధుదాసుగారు

లాహోరులో నుపన్యసించుట, ఢేరాడూనుకు వెళ్లుట

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

కోర్టుల బహిష్కారము కూడదనుట - ముగ్గురు సభ్యులు రాజీనామానిచ్చుట - బహిరంగ సభ

ధీన్తి రాష్ట్రీయ సభ

29 వ తేదీని ఆమోదించబడిన తీర్మానములు - పండిత మాలవ్యాగారి రాక

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రంపవీతూరి

సీతారామరాజుగారు చోడవరం డిప్టీ తాసిల్దారుతో సంభాషించుట

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

అకాలీల సత్యాగ్రహము

కేసు ల విచారణ

29, 29 తేదీలను ఆరెన్జు చేయబడిన 287 గురి కేసు విచారణ 30 వ తేదీని అమృతసదులలో జరిగినది. వారిలో 44 గురిని వదిలి.

భాయిక హెండుగారు

భాయి త్యాగింగు క హెండుగారి కేసు కడపటి విచారణ గూడ 30 వ తేదీని జరిగినది.

సుబేదారు సురయనుసింగుగారి కేసు

30 వ తేదీని సుబేదారుగారిని కోర్టుకు తీసికొనివచ్చిరి. చదన గ్రామమున అతడు అకాలీలుమాత్రమే యిదివరకుండిరి. ఇతడు సురయనుసింగుగారు 70 వందల రూపాయలను పాతకాపులను సయ్యునస్పెర్దును చెప్పిరి. అజనాల తాటిల్లారు నాద్ద చెప్పినసంఖ్యలను కొందరు కోర్టులో నొప్పకొనలేదు.

లాలుభెండుగారికి శిక్ష వేయుట

రాజులలో నుపన్యసించుటకు ఆరెన్జుచేయబడిన లాలుభెండు గారికి 30 వ తేదీని ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష వేయబడినది. 1000 రూపాయలకు జామీను యిచ్చునగా నతడు విరాలింపబడినది.

420 మంది అకాలీలను పంపుట

29 వ తేదీ సాయంకాలము రైలులో 420 మంది అకాలీలను అమృతసదులనుండి యిక్కడ చెరసాలలకు పంపిరి.

29 వ తేదీ అరెస్టులు

29 వ తేదీని 118 గురిని అరెస్టుచేసిరి (ఆ. ప్రెస్).

అకాలీలను కొట్టుట

హృదయ విలేఖరి తంతి వార్త

అమృతసదు అక్టోబరు 30

ఫింఛెను సిపాయీల జరకేసు విచారణ జరుగుటకుముందు వారందరను కోర్టు ఆవరణలో నుండగా వారసానింగుగారు అనుసీపాయి ఉపన్యసించెను. మనోవాక్కర్మలందు దౌర్జన్యము బోత్తుగా నుండగూడదని హెచ్చరించెను. కేసులను సంతోషముతో ననుభవించువలెనని బోధించెను. అందులకు పోలీసుఉద్యోగులగు పాశ్చాత్యు లిద్దరు దురాగ్రహమున సిపాయీలవై బడి చెలరేగి తన్నునాగిరి. సహాయపాతకుడు లాటుసింగుగారిని మెడ బట్టుకొని క్రిందపడ ద్రోసిరి. అమరు సింగు, మియానుసింగు, సాండాసింగు రాంసింగుగార్లు మున్నగువారికి చాలమందికి దెబ్బలు తగిలెను. మియానుసింగుగారిని మర్మస్థానమున తన్నుటచే చాల బాధ కలిగినది. అంతట లాటిలను పట్టుకొని పోలీసులు వారిమట్టును చేరిరి. అకాలీలు తలదాచుదు. మాట్లాడగూడదు అని డన్నెటుగారి ఉత్తరువుప్రకారము పోలీసు ను సూపర్నుంటు నిష్కరించెను. వీరిలో 25 మంది 20 మొదలు 27 ఏండ్లవరకును యుద్ధములలో పనిచేసిరి. తీర్పుచెప్పుటకు ముందు యువకులను వృద్ధులను విడదీసిరి గాని ఎవ్వరిని వదిలి

రంపవీతూరి

రాజుగారు డిప్టీ తాసిల్దారుతో మాటలాడుట

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

చెన్నపురి, అక్టోబరు 30:-

18 వ తేదీని పితూరదారులు ఆడతలనుండి చోడవరం ముఠకు వెళ్లి రని 26 వ తేదీని తెలిపియున్నాము. 18 వ తేదీ సాయంత్రం కొంతమంది పోలీసులు చోడవరము చేరిగారి పితూరదారులపొబడి వారి కేమియును తెలియనందున వారు 19 వ తేదీ ఉదయమున చోడవరమునుండి భద్రాచలం తాలూకా సుపర్డుకు వెళ్లిరి. పోలీసుల రాకపోకల సంగతులు ఎప్పటి కప్పుడు పితూరదారులకు బాగుగా తెలియుచుండుటచే పితూరదారులు 19 వ తేదీ సాయంత్రం చోడవరము ప్రవేశించిరి. వారి నాయకుడు అలూరసీతారామరాజుగారు శక్తిరామరాజుగారు చోడవరం డిప్టీ తాసిల్దారుతో మాటలాడిరి. పితూరదారులకు పితూరయనున వస్తువు కొంత జేయలేదు. దోచుకొనలేదు. ఆరాత్రియే వెళ్లిపోయిరి. వారు దొమ్మిగులాడెంకంకుపోయిరి. 28 వ తేదీని సాంధ్యగారి నాయకత్వమునకింద మలబాద పోలీసులు రామవరమువద్దకు రాగా పితూరదారులు పోలీసులవై తుపాకులను కాల్చిరి. ఒక కనిపేటకు దెబ్బతగిలెను. పోలీసులకు పితూరదారులు కనబడకపోయినను పోలీసులు కలవరపడకుండ నిలిచి ఆవంకు తుపాకులను కాల్చిరి. కాని పితూరదారులలో పెన్వరికిని గూడ నాగుండ్లు తగిలియుండవు.

కర్షములు విస్తారముగా నున్నవి. పోలీసులను వ్యాధులు గూడ పీడించుచున్నవి. 22 వ తేదీని జిల్లాపోలీసు నూపర్నుంటు స్వేగేగారికి చాలజబ్బుచేసినది. ఆయనను పితాత్రుడువైద్య కాలకు తీసికొనివెళ్లిరి. అచట ఆశోగ్యము కలుగుచున్నది. జిల్లా పోలీసు నూపర్నుంటు విల్కిను గారిని స్వేగేగారికి బదులుగా మన్యమునకు పంపించినారు. ఆర్. పి. గూహం, ప్రధాన కార్యదర్శి.

వేయలేదు. వారిలో నురు అమరసింగుగారు 23 ఏండ్లుజేదాయుధమున పనిచేసిరి. అమరసింగుగారు మున్నగు 74 గురికి చెరి రెండేండ్లు కఠినశిక్షయును చెరి 100 రూపాయలు జుర్మానాయను చెల్లించనిచో మరిఆరునెలలు కఠినశిక్షయును వేసిరి. తక్కిన 26 గురును వృద్ధులని వారికి చెరి ఆరునెలలు విడితైదును చెరి 100 రూపాయలు జుర్మానాయను చెల్లించనిచో మరి మూడునెలలు విడితైదును వేయబడినది. రెండేండ్లు కఠిన శిక్ష వేయబడినవారిలో నాయకుడు మాస్టరు సింగుగారికి ఇండి యనుమెరిటు అర్ధరుత్తకమున్నది. యుద్ధమున ఎడమముండేతిలో గుండు దూరుటచే నాచేయి నిరుపయోగమైనది. నారాయణ సింగుగారికిగూడ గుండుదెబ్బలన చేయి పోయినది.

గాంధీ మహాత్మునికి పత్రికలు

మానవత్రికనుగూడ తిరుగగొట్టుట

బొంబాయి కాపనసభలో జనాంగీత పెట్టిటుగాన ప్రక్షింభగా మహాత్మునకు పుస్తకములను మానవత్రికలను (సీరి. నూడికలను) యిచ్చుచున్నారని హేమద్దగారు చెప్పిరి.

రామనీయారము గోవర్ధనరాం త్రిపాఠిగారు బొంబాయిలో సమాలోచక యను సచిత్రమాసపత్రికను ప్రకటించుచు ఆపత్రిక కంచికలను యరవాడచెలసాలకు పంపుచున్నార. ఆ కంచికలను మహాత్మున కందిజేయుచున్నారా అని 25 వ తేదీని త్రిపాఠిగారు నూపర్నుంటుకు వ్రాయగా పీరియాడికలనుగూడ తైటిలు చదువగూడదు గాన మీకంచికలను గాంధీగారికి పంపుటలేదు. నేడు వచ్చినసంచికను తిరిగి మీకు పంపితిని. పుస్తకములను పంపినచో నేను ముందు చదివి యియ్యవచ్చునని తోచినచో గాంధీగారి కిచ్చెదను అని నూపర్నుంటు 26 వ తేదీని జవాబిచ్చెను. (బాంబే క్రాంతికలు)

ధీన్తి రాష్ట్రీయ మహాసభ

29 వ తేదీ సమావేశము

29 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1.30 కు సభ మరల ప్రారంభమైనది. ఉదయము విషయనిర్ధారక సభ జరిగినది. పండితమదన మోహనమాలవ్యాగారు గూడ పంజాబునుండి 29 వ తేదీ ఉదయమునకు ముజఫురుగఢుకు వచ్చి సభకువచ్చిరి. బాబూమోతీ లాలు ఘోషుగారి మరణమునకు సంతాపమును తెల్పిరి. తీర్మానమును సభ్యులందరను తేదీనిలిచి ఆమోదించిరి. కారాగృహములందున్న జైలవారులనుండిని ప్రశంసించుచున్నాము. ఆరెన్జుచే జరిగినవరకును ఎట్టిమహాత్ములైనవారైన వేయవలెను. మూలములో జరిగినదురాగతిములకు చాలచింతలు చున్నాము. అచటిశ్రేణులకు సహాయము చేసినవారికి కందనము లప్పించుచున్నాము. ఇట్టిదురాగతము లెచటయైన జరిగినను హింసానుమామృదీయమైతి కంఠరాయము కలుగ గూడదు. స్వరాజ్యమును బడయుటకు సర్వవత్కలపాదమును గట్టిత్రయ త్నముచేయవలెను. తిగులబడిపోయియుండ్లను మరల కట్టించుటకు రాష్ట్రీవాసులు ధనసహాయము చేయవలెను. దొరతనమువారేర్పరచినపంచాయతీలను ప్రజలు బహిష్కరింపవలెను. జాతీయపంచాయతీలను ప్రత్యేకముగా నేర్పరచవలెను. మాసీమండలము లోని కాంగ్రెసు ప్రచారకులు చేయుచున్న త్యాగములకు వారి నభినందించుచున్నాము. కేమలుపాపాగారి నభినందించుచున్నాము. వారివిజయము భారతస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రభుమనుచన అనుతీర్మానము లామోదించబడినది.

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

న్యాయస్థానముల బహిష్కరణము

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ యిటీవల కల్లికోటలో జరిగినది. వరల కోర్టులో పీడకున్న తిని ప్రారంభించిన వారిని కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘముందు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనరా దని గోపాల మీనను గా తుపాదించిరి. ఆతిర్మానము విగోహించిరి. న్యాయస్థానములను బహిష్కరింపగూడదని తీర్మానమును హెచ్చుచుండి ఆమోదించిరి. కొందరు సభ్యులు ఈతీర్మానము నాతేవించుచు తీవ్రముగా ప్రసంగించిరి. 28 వ తేదీ సాయంకాలము సముద్రతీరమున బహిరంగసభ జరిగినది. కొన్నికందల వచ్చిరి. వారిలో హెచ్చుచుండి మహమ్మదీయులు. కే. పి. అవనుకు కోయాగా రధ్యతకవహించిరి. కోర్టులను బహిష్కరింపగూడదని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించుట ఆకమమను తీర్మానము నాసభలో కే. మెయిదీను కోయాగా రుపాదించిరి. కే. మాధవనాజురు, కే. పి. కేశవమీననుగారు వరల పీడకున్న తిని ప్రారంభించగోరి ఆతిర్మానము నామోదించుట చేసిరి. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు బహిష్కరణమును రద్దుచేయువరకును బహిష్కరణమును తొలగింపగూడదు. రాష్ట్రీయ సంఘము నా రిట్టి తీర్మానము నామోదించుటచే ఆర్. గోపాలమీనను గారును మత్తున్ని (తిరువాన్కూరు) గారును నేనును సంఘ సభ్యత్వవదలుటకు రజీనామాల నిచ్చితి వని కోయాగారు నుడిచిరి. కోయాగా రుపాదించిన తీర్మానమును గోపాలమీనను గారు రనువదించిరి. తీర్మాన మామోదించబడినది.

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

స్వదేశ సంస్థానములు

ప్ర:—స్వదేశ సంస్థానములందు ప్రచారము సజావుగా ఉందని గాంధీ మహాత్ముడు నిర్ణయించెను. కాంగ్రెసువారు గూడ వట్టి తిర్యాగినిగిరి గాని సంస్థానమువారి వశపరముగ కాంగ్రెసు నాయకులకు నిరోధము కలిగించుచున్నపుడు మన ముపేక్షించ దగునా? కాంగ్రెసువారు సంస్థానములవారినర్హులను నిషేధించ నలవా?

దాసు:—ప్రస్తుతము నిషేధించగూడదు.

ప్ర:—మీరు కాశ్మీరమునందుండగూడదని ఆజ్ఞాపించుటలో మహారాజుగారు నిరంకుశముగ ప్రతిఘటించెదా?

దాసు:—మహారాజుగారిని గూర్చి పత్రికలలో ప్రకటింప బడినవిచర్యలను నేనుచూచితిని. అదిమహారాజుగారికి తోచినబుద్ధి కాదనియు దగ్గరవారు చేసిన పుత్తకపుస్తక మహారాజుగారు వ్రేలిముగ్ధులైన కారనియు నాతిభ్రాతృయము నాకు చాలాతో పరిచయము లేదు గాని మహారాజుగారు చాల విషయమును మర్యాదయు లభించిన హిందూమతమునందు విశ్వాసమును వైక భక్తియు కలవారనియు దయగలవారనియు వినియుంటిని గాన నాతిభ్రాతృ పుత్రులను పుట్టియుండదు. ఆతిభ్రాతృపుత్రులను రావల్సిందే మున్నగుధర్మములతో ప్రజలకు చాల ఆగ్రహముకలిగినది. నేనందులకు చాలచింతించుచున్నాను. భారతీయు లట్టి ఆగ్రహమును చూపగూడదు. ఆతిభ్రాతృపుత్రులకు మహారాజుగారు బాధ్యతలు కారు. సంస్థానాధిపతులవల్ల మనము గౌరవము చూపవలెను. ధర్మదేశమున కృత్రిమభాగము సంస్థానాధిపతులపాలనము క్రిందనున్నది. వారిలో చాలమంది దయగలవారును సర్వాధిపతులు లభించును ప్రజలకు మేలు చేయగలవారుని నేనునమ్మెదను. ఇంకొకవేళ హిందూముగ మెలగినచో దానికి వారు బాధ్యత లయ్యుండదు.

ఈరీతిగా దాసుగారు స్వరాజ్యకలిసిధితో లాహోరు లో మాట్లాడిరి.

*** **

విద్యార్థులకు హితోపదేశము

మీరు భారతీయుల రనుమాట మఱవకుడు

27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము దేశబంధు దాసుగారు లాహోరు జాతీయకళాశాలకు లాలాభునినిందు (పంజాబు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) గారు మున్నగువారితో కలిగిరి. (విన్నపాలు భాయిపరమానందగారు మున్నగువారు దాసుగారికి స్వాగతముసంగిరి. విద్యార్థులు సంకేతాంతగిరిమును సాదరి.

పిమ్మట దాసుగారు రిట్లు నుడిచిరి.

జాతీయ విద్యకాలలలో హెచ్చుమండి విద్యార్థులు తేరిని విన్నదనకు వొంకకుడు. క్రద్ధతో పనిచేయసాగినచో అల్ప ప్రారంభములవలననే మహత్పరిణామము చేకూరునని విశేషానంద స్వామి వెనుక బోధించెను. అప్పుడే విద్యార్థులసంఖ్య చాల హెచ్చినది. ఇది యొకజాతీయవిద్యార్థులయొందు కాగజు.

యొకజనమిత్రులారా! మీ రింకను విద్యార్థ్యాసదేశులమున్ను. ఉత్తముచు విద్యతో ఆధ్వనింపుడు. ఉదారభావములను లిగించునదియే ఉత్తమవిద్య. తేకభక్తి ప్రాప్తభావమును కలిగించును గాననది అనర్థకము నీవము. దానివిలన స్వాధీనపరిత్యజము సంకల్పితభావము కలుగును. ప్రపంచమున కంతకును నేనజేయుట కనకాళము కలుగదు గాన తేకభక్తి కూడదని కొందరు చెప్పుచుందురు. అట్టి వ్రాతలను మీరు పత్రికలలో చదివియో యుందురు. మొదట మీరు నిజమగు భారతీయులైన నేగాని మానవసంఘమున కెట్టి ఉపకారమును చేయనక కాళము లేదు. మీ తేకమునకు మీరు ఎంతోధ్యానము వొలెత మీరు గ్రహింపవలెను. అప్పుడే మీరు ప్రపంచమునకు మేలు చేయుటలు గురురు. ఇతరులు మీ కంటె రిక్తుల నాచిని మీరు తలంపలేని మీ జాతీయత ఉత్తమమైనది కాదు. మానవసంఘమున కంతకును మేలుచేయవలెను. ప్రతి జాతీయును ఇకిరజాతులవన్నిటిని ప్రేమించవలెను అని బోధించునదియే ఉత్తమమగు జాతీయత. వ్యక్తికి స్వభావ మెట్లునునో జాతికి గూడ వట్టి స్వభావ ముండును. నేను దీనినిగూర్చి మొక గ్రంథమువ్రాయుచున్నాను. ప్రతిజాతికిని ఆత్మకలదు. ఆజాతీయత్వ వికసించినచో నది ప్రపంచమున కధికమగుమేలు చేయగలుగును గాన మొదట జాతీయతను నెలకొలుపుడు. మీరు భారతీయు లగుట ప్రథమకర్తవ్యము. పాశ్చాత్యవిద్యను వా

తర్కశాస్త్రములను క్రమశీల శాస్త్రములను వాఙ్మయమును ప్రోసి రాజనవలెనని నేను బోధింపను. మీ జాతీయతను నిర్మింపుడు. పత్రికలకు జాతీయతను స్థాపింపుడు మీరు విద్యను వశపరచుకొనుటలోను విద్య ముమ్మును వశపరచుకొనుటలోను భేదమున్నది. దీనిని మీరు గ్రహించికో లేదో నేనెరుగను. మనలో విద్యావంతులు చాల శాస్త్రముల నధ్యసించిరి. వారు చాల తెలివైనవారైరి గాని వారి విద్యావితరము చాటున సంపూర్ణ దాత్య భావము దాగి యున్నది. ఏలయునగ వారు పాశ్చాత్యవిద్యనుకలు లైపోయిరి. విద్య వారికి నశముకాలేదు. నే నొకవస్తువును స్వాధీనపరచుకొనిన నేను దాని కధిపతి నగుదును. అవస్తుచే నన్ను స్వాధీనపరచుకొనిన నేనేదానికి దాసుడనగుదును. గాన మీరు బాగరూఢితో నుండవలెను. పాశ్చాత్యవిద్యకు మీరు దాసులుకాగూడదు. వారి పాఠశాలల కదునుందరముగ నతివిశాలములుగ నుండును. వానిలో విద్యుద్దీపములు మున్నగు సౌకర్యము లెన్నియైననుండును. గాని వానిని తదతి వచ్చినచోడనే ఆవిద్యార్థులు ఎందులకును కొరగాని మానవాధుమలయ్యెదరు. వారు తిర్యాగ్యులయ్యెదరు. వ్యవస్థలలో యోగ్యులను దుర్మార్గులు నెట్లుందురో జాతులలో గూడనట్లేయుండురు. నేను దుర్మార్గులనున్న జాతి మరొకరి కాలమునకు సన్మార్గపుజాతీయగుట కధ్యంతర మేమియునులేదు. కానజాతీయతవలన స్వాధీనత్వము కలుగుననుట హాస్యాస్పదము. జాతులు ఉత్తమములుగా నుండుట కవకాళము కలదిని ప్రపంచమున కెరిగింకలభిగగ్యము భరతఖండమునకు లభించుగాక యని నేను కోరెదను.

స్వరాజ్య మెట్లు లభించును?

గట్టి డిక్షియును అపారమగు త్యాగమును లేకుండ నెవ్వరికిని స్వరాజ్యము లభించలేదు. ఓర్పు, తైర్యము, గాఢచిత్త ప్రాణసమర్పణసంకల్పము మున్నగువి యిందేనగాని స్వరాజ్యము లభింపదు.

నిర్మాణ విధానము

మనమిప్పుడు నిర్మాణవిధానమును నెరవేర్చవలయున్నది. అయ్యది చాలపలమైనది. దాని నెట్లు నెరవేర్చగల మని నేను చింతింతుచుండును. ఏలనన మనలను చక్కగా నడిపించగల మహానాయకుడు గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునందున్నాడు. మహాత్ములకు గల అపారమగు ధీశక్తి, అలంకరణి డిక్ష, అద్భుతమగు ఆత్మశక్తి, నిరుపమాన మగు కృత్రిమహిమ మున్నగు వాని ని మన మిప్పుడు బడయునక కాళము లేనివార మైతిమి. మన మహానాయకుడు కారాగృహమునందున్నరికాలము మన కితిరచింతయే యుండగూడదు. అపార్వితల శ్రీపుత్రములు ఎల్లవారును స్వరాజ్యముకొరకే పనిచేయవలెను. మహాత్ము డెల్లపుడును స్వరాజ్యమునుగూర్చియే చింతించుచుండెను గానదాని మన మత్వేధికముగా ప్రేమించవలెను

మహాత్ముని నిందించువారు

కొందరు పురుషముగను నిష్కరుణముగను మహాత్ముని మాసింతుట నాకు చాల సంతాపకరమగుచున్నది. ఏలనన మనకు మహాత్ముని పట్ల గాఢమగు ప్రేమగలదు గాననే యట్టి దూషణలను మనము కాంతముతో నెరింపవలెను. ఆ మహానభావు నిట్లుమాసింతువాడు సంకల్పితవ్యభావు లనియో నా అభిప్రాయము. భగవంతునిచే సృష్టింపబడిన మానవప్రపంచమున గాంధీమహాత్ముడు మహాపురుషులలో శొక్కించని ప్రపంచ మిది కరకు గ్రహించనిచో నేకముండు గ్రహింపగలదు. మహాత్ముని పవిత్రనిర్దేశములను నే అసహాయోద్యమము పునుపవిత్రమును న్నెఱుఁగియున్నా సయినది. మనమహానాయకుని మనయోద్యమమును అల్పమకు లిట్లు మాసింపినను మనకు మహద్దళ చేకూరగల దని నాకు గట్టిసమ్మతము కలదు. అని దాసుగారు నడిచిరి. (స్వరాజ్య)

దాసుగారు ధేరాడూరు వెళ్లెను

29 వ తేదీరాత్రి దాసుగారు లాహోరునుండి ధేరాడూరుకు బయలుదేరిరి. అందు రాష్ట్రీయసభ జరుగును. భాషాభివృద్ధి కాంగ్రెసు సంఘమువారు దాసుగారిని చాల ప్రార్థించిరి. వాని కిన్నిటికిని దాసుగారు ప్రత్యుక్తియులనిచ్చిరి. కాసనగధిలలో ప్రవేశించుటను గూర్చి దాసుగారు తన అభిప్రాయమును గయలో జరుగు తేదీయమహాన సభలో అత్యంతశోచనీయమున కెల్లడించెదరు. సంస్కరణముల చట్టమును మార్చవలెను. లేదా రద్దుచేయవలెనని కాసనగధిలకు వెళ్లగోరువారు అభిప్రాయముచున్నార. ఆ. (నెను)

స్థానికవార్తలు

చెన్నపురి దేశీయసమాజము:—బుధవారము నకుబయ 1-వ తేదీ ఆలిసోవరులక్తి క్షిప్రాదిన మగుటచే ఉదయం దేశీయసమాజభరతమున (లింగైక్తికి) వధ జరుగును.

సవరణ:—హుస్సీ అనునో లిమిటెడ్, టిపాగ్రిఫై సెంటరు రిక్త, మద్రాసు:—ఈ ప్రకటనలో మొదటి సెకండు హండు గాన్ ఎంజను ధర రు 12500 లని ప్రచురించుటకు బదులు రు 2500 లని 28-10-22 తేదీ కనివారపు పత్రికలో పాఠ చాటున ప్రచురించుటకే దని మా సాతక మహాశయులు తిలకింప (పార్థికులు.

హైస్కీడు స్కూలుహండు పరీక్షలు:—తిరువల్లి క్లెజ్ సిస్టర్స్ డు అసోసియేషనునండి కిరసని ఆధ్వర్యము పరీక్షకు పోయియుండిరి. 180 స్కీడు లెన్యుట్కలయగు 160 లెన్యు నకు ఇకపురు కరీక్షకుపోయిరి. 160 స్కీడుకు పోయినవారలో ఇరువురూత్రమే కృపాధి లేరని స్కూలుహండు అసోసియేషను కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

ఆలిసోవరుల క్లిప్రాదినము:—చెన్నపురిజిల్లా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు సంఘములు భిలాఫరుసంఘము, చెన్నపురి మహాసభ వారి యాజమాన్యమున బుధవారం నకుబయ 1 వ తేదీ ఆలిసోవరుల క్లిప్రాదిన మగుటచే తిరువల్లి క్లెజ్ సి యుద్రతరమున సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పారసభ జరుగును. మత్తర్వీ పంజాబ్లా సాహేబుగారు ఆధ్వర్యతవహించెదరు. స్వచ్ఛంద సేవకులు గుంపుగ రావలయును. చుహమ్మిపియేతరులు అధికముగ వచ్చి మహాదీయనాయకుల పట్ల హిందూసంఘమువారికి గల గౌరవమును ప్రకటింపవలయునని వి. చక్రెకర్ కెట్టిగారు మాట వ్రాయుచున్నారు.

మెట్రిక్యులేషనుపరీక్ష విద్యార్థుల వయస్సు:—(ప్రస్తుతము నిబంధనల ననుసరించి 16 సంవత్సరముల కియను నిండని విద్యార్థులు మెట్రిక్యులేషను కరీక్షకు ఆధ్వర్యముగ నుండ గూడదు. ఈ నిబంధనను రద్దుచేయవలయునని నే నెట్లు సభ వారు 1921 సంవత్సరము మార్చి నెలలో శ్రీవ్యాసించు కొనిరి. ఇది నిబంధనను సంపూర్ణముగ రద్దు పరచుట యుక్తము కాదనియు కొంతమంది శత్రుత్వ ఆధ్వర్యము పట్ల యీ నిబంధన అను తర్హించకుండు నట్లు నిండికేటువారి కధికారమున్న న్యాయముగ నుండుననియు ప్రభుత్వమువారు నలవ ఇచ్చిరి. అందునై యీ నియమమై నిండికేటువారు ఆలోచించి ప్రభుత్వమువారి సలహా అంగీకరించిరి. మార్చి 1922 లో కరీక్షయందులనే మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు పోవు ఆధ్వర్యము 15 సంవత్సరముల కియను చెల్లినవారుగ నుండవలయుననియు అసమిమై ఆధ్వర్య దేవాదాశ్రిత్యముగలవారైన 14 సంవత్సరములవారిని కరీక్షకు పంపుటకు నిండికేటువారికి అధికార ముండుననియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువుల ను ప్రకటింపిరి.

కాత్రికమాస గణార్చన మహోత్సవము

22-10-22 మొదలు నెలదినములు జరుగును.

అయ్యది చెన్నపట్టణము తాతాముత్రియప్పక క్లిప్రా రామకృష్ణశ్రీధి 40-వ, నెంబరుగల సు-రా-రాష్ట్ర. ఇన్ని ఎల్ల మందికెట్టిగారి సత్తమునందు కాత్రిక మాస గణార్చన మహోత్సవము జరుపబడును. మాసాన మాసాంతమునకు జరుగు క్రియాక్రమము.

ఈ 1922-23 సం. అక్టోబరు నెల 22-వ తేదీ కనివారం సా శాశ్రం 6 ఘంటలకు ప్రారంభము. గగనశోభితి శ్రద్ధా మల్లి కామనస్వామి కలశస్థాపన, అభిషేకము, అక్షరలక్ష్మి వక్తరబాదీక్ష, గురుపూజారి క్రమములు జరిగినవి. 1922-23 సం. నవంబరు నెల 4-వ తేదీ కనివారం సర్వాగ్రహారాధన మహాత్మ్యము, బ్యాబాతోజమును 14-వ తేదీ జంకగవారం మొదలు అమావాస్య పర్వంతము (మల) గోక్షులగూర్చును 17-వ తేదీ శుక్రవారం సహస్రనామము మహాశివరాత్రి, విద్యయాత్రయన్న 18-వ తేదీ కనివారం మహాశివరాత్రి, విద్యాదేవి దుర్వాధిదేశమును 20-వ తేదీ సోమవారం శ్రీకృష్ణ మాలియన్న, కడమ కిడమలయందు నిత్యము గురుపూజ ములును జరుపబడును అని నల్లి కాత్రిక పండితాధ్యక్షుల మల్లయ్య అయ్యప్పగారు (ఈరీతికల్ప, పంకజ తాతాకా.) వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం. అక్టోబరు నెల 31-వ తేదీ

మంగళవారము

చెన్నరాజధాని జనాభా

జనాభా సూచకంబులగు జి. జి. బోగు గారి రిపోర్టు, కడచిన రిపోర్టువలె చదువుట కంత నింపుగనుండలేదు. 1921-వ సంవత్సరపు జనాభా అంకెల నిజారమును గ్రహింపవలెనని, బోగు రిపోర్టు చదువరుల కింతగ తోడ్పడజాలదు. జనాభాలో తయారయ్యెడి పట్టికలలో లోపము లనేకములు గలవు. ఇందుకొరకు నియమింపబడెడివారికి సామాన్యముగ జనాభా యొక్క ఆవశ్యకత ఏదియో, ఆయావిభాగాముల ప్రాముఖ్య మెదియో తెలియుట కష్టము. జనాభా గణితిలో పెక్కు లోపములు గలవనియు, అనేక విషయములలో నీని నాధారముగ దీసికొనుటకు వీలులేదనియు రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. చెన్నరాజధానిని వెనుకటివలె ఆరుభాగాములుగ విభజించుట, సహజ విభాగాముగా నేరదు. ఆంధ్ర, తమిళ, కేళాది విభాగాములను, వెనుకటికన్న నధికముగ గుర్తించినను, జనాభా సూచకంబులగు భాషాప్రయుక్త విభాగ ప్రాముఖ్యమునువలయు నంతగ గ్రహించినటుల దోషదు. 1911-వ సంవత్సరమునకు పిమ్మట కడసంవత్సరములలో జనసంఖ్యయందు విస్తారమభివృద్ధి గనుపింపదు. 1911-వ సంవత్సరపు జనసంఖ్య 41,870,160. 1921-వ సంవత్సరపు జనసంఖ్య 42,794,155. అనగ 100-కి 2-వంతున మాత్రమే అభివృద్ధి గన్పట్టుచున్నది. 1891-వ సంవత్సరమున 100-కి 15-వంతునను, 1901-వ సంవత్సరమున 100-కి 7-వంతునను, 1911-వ సంవత్సరమున 100 కి 8-వంతునను జనసంఖ్య బెరిగెను. ఈ మారు పెరుగుదల చాల తగ్గిపోవుటకు, కాటక మొక కారణము. ధరలు చాలవరకు పెరిగిపోయెను. వస్తువుల ధరల కనుగుణముగ, పనివారల వేతనములు పెరుగకుండుటచే, ప్రజాసామాన్యపు కష్టము లినుమడించెను. కాటకబాధతో పాటు, వ్యాధులు ప్రబలుచుండుననుట అనుభవసిద్ధమే. కలరా, స్ఫోటకము, జ్వరములు, విరేచనములు, ప్లేగుమొదలగు వ్యాధులకు దోషగ ఇకల్లయంజా అను విషజ్వర మొకటి వ్యాపించి, ప్రజలలో ననేకులను మృత్యువాత బడవై చెను.

మిగిలిన రాష్ట్రములతో పోల్చిజూచిన, చెన్నరాజధానియందు జనసమరణముల కేటు తక్కువుగ గనుపించుచున్నది. అందు పడునైదు సంవత్సరముల మధ్యను, పడునైదు ముప్పది వత్సరముల మధ్యను స్త్రీల మరణము లధికముగ నుండుట, ఇందుకొక కారణమని సూచింపబడెను. మరియొక కారణము, తరుణవయస్కులగు పలువురు పురుషులు, ఇతర ప్రదేశములకు జీవనార్థమై వెడలుట. ఇంతియగాక, చెన్నరాజధానిలో జనసమరణముల రిజిస్ట్రేషను కడు లోపభూయిష్టముగ నున్నదని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. శిశుమరణము లీ రాజధానిలో బలముగ నున్నవి. చెన్నరాజధానిలో, జనులు ఇతర ప్రదేశములకు వెడలుటకు కారణము, దారిద్ర్యమేనని జెప్పవచ్చును. చెన్నరాజధానికి వెలుపలినుండి వచ్చిన వారికన్నను, ఇతర ప్రదేశ

ములకు వెడలిన చెన్నరాష్ట్రవాసుల సంఖ్య పడునైదు లక్షలకుపైగ నధికముగనున్నదని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. చెన్నరాష్ట్రపు ఆర్థిక దుస్థితి కిది నిదర్శనము. ఇట్టి స్థితిలో జనసంఖ్య యభివృద్ధిజావక బోవుట వింతగాదు. 1911 సంవత్సరమున కన్నను, ఈపర్యాయము పట్టణములలో నివసించేడి సంఖ్య బెరిగిపోయెను. ఇది యంత యనుకూల చిహ్నము గానేరదు. పల్లెలలో జనసంఖ్యతగ్గి, పలువురు పట్టణముల కాకర్షింపబడుటబట్టి, అనేకులు తమ వెనుకటి వృత్తులను విడనాడుచున్నటుల గ్రహింపవచ్చును. ఇది ఎంతయు శోచనీయము. 1911 సంవత్సరపు జనాభా రిపోర్టులో, తమిళదేశప్రజలు పట్టణముల కధికముగ నాకర్షింపబడుచున్నటుల, మెలోసిగారు వ్రాసియుండిరి. ఇప్పటికిని, ఆట్టి స్థితియే కనుపించుచున్నదని బోగుగారు చెలిపిరి. గ్రామములను మరల ఆకర్షవంతముగ జేయవలయును. గ్రామజీవితము సర్వాంగ శోభితమై మరల వెలుచుండనగాని, హిందూదేశ మభివృద్ధి గాంచనేరదు. గ్రామమే, దేశమునకు బునాది పునాది బలపడనిది, దేశము బలపడనేరదు. గాంధీ యద్యమము, గ్రామముల వంకకు ప్రజల దృష్టిని మరలించుచున్నది. వానిని సాప్తపచరుపవలసిన బాధ్యత, ఎల్లరిపై నిలిచియున్నది.

చెన్నరాజధానిలో నొక తావునుండి వేరొక తావునకు వెడలిన ప్రజలసంఖ్యలు చాలవరకు చెలిసినను, ఇతర ప్రదేశములకు వెడలినవారిసంఖ్య తిన్నగ తెలియలేదు. ముఖ్యముగ హిందూదేశమునవదలి వెలుపలకు వెడలినవారిసంఖ్యలు చెలియకున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములలో చెన్నరాజధాని వాసులు 917000 మంది గలరనియు, ఇండియా వెలుపల 814000 మంది గలరనియు యాహింపబడుచున్నది. వీరుగాక, దక్షిణాఫ్రికా, బ్రిటిషు గ్వయానా, మారిషసు, ఫిజి, మొదలగు ప్రదేశములలో చెన్నరాజధాని వారెందరున్నారో తెలియలేదు. చెన్నరాజధానికి ఇతర భాగాములనుండి వచ్చినవారు 210,000 మాత్రమేగలరు. చెన్నరాజధానినుండి బర్మా, మైసూరు, హైదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, అస్సాము, బొంబాయి, బెంగాలు, కొచ్చిను, కూర్గు, బిహారు ఒరిస్సారాష్ట్రములకు పలువురు వెడలియుండిరి. హిందూదేశమునకు వెలుపల, చెన్నరాజధానివాసులు సింహళదీప్రమున కధికముగ వెడలిరి. పిమ్మట, మలేరాష్ట్రములకును, స్ట్రీటుస్కెల్ మెంటులకును, వెడలిన వారుగలరు. మిగిలినచోట్ల కెందరు వెడలిరో తెలియదు. వెలుపలకు వెడలినవారు పలువురు కూలీలనుటకు సంధియములేదు. బర్మాకు వెడలిన వారిలో, పెక్కుమంది గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణామండలములనుండి వెడలిరి. అస్సామునకు, గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి జిల్లాలనుండి పెక్కుమంది వెడలుచున్నారు. ప్రజలిలు ఇతర ప్రదేశములకుబోయి బాధపడకుండ నాటంకపరుపవలెనని, స్వస్థానములందే వారికి జీవనాధారము గలిగింపవలయును. మహాత్ముడు బోధించిన రాటపుసందేశము, ఎన్నికుటుంబముల కయినను పని గలిగించును. రాటము పునరుద్ధరింపబడిన పిమ్మట, గంజామునుండి పలువురు వెలుపలకు బోవుట మానుకొనిరని తెలియుచున్నది. ఆంధ్రుల క్షారవమును కాపాడవలెనని, ఇంతకన్నను వేరొక మార్గము గనుపింపదు.

ఈదేశపుమతములను వివరించునపుడు, జనాభా రిపోర్టులు సాధారణముగ తప్పు త్రోవ దొక్కుట వింతగాదు. అందుముఖ్యముగ హిందూమతమునుగూర్చి సూచకంబులు దురభిప్రాయములకు లోనగుచుండురు. మహమ్మదీయ,

క్రైస్తవమతములవలె, హిందూమతము సంకుచితముగ నొక్కమార్గమునే జూపక, పలువిధవిశ్వాసములకును, పలువిధసిద్ధాంతములకును తావిచ్చునను విషయమును, పాశ్చాత్యులు గ్రహింపజాలకున్నారు. మతవిశ్వాసములపట్ల, హిందూమత మిచ్చిన విశాల స్వాతంత్ర్యమును మరియొక మత మొనగుటలేదు హిందూమత మొక ప్రపంచము నావరించుచున్నది. కాని, ఇన్నివిధములమధ్య, ప్రత్యేక హిందూవ్యక్తిత్వమును చెలిపెడి సామాన్య బంధ మొకటి లేకపోలేదు. ఆ బంధమును, పాశ్చాత్యులు కనుగొనుట కష్టసాధ్యము. తాము హిందూసంఘమునకు జేరినవారమని, హిందువుల కెల్లరకును తెలియును. అందుచే క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ, పార్శీ, మొదలగు ప్రత్యేకమతములకు, జెందనివారినెల్లరను హిందువులుగ పరిగణింపవచ్చును. “ఆనిమిస్టు” లని ఒకక్రొత్తతెగవారిని, బోగుగారు పేర్కొనుచున్నారు. వీరు కొండజాతులవారు. “ఆనిమిస్టు” లను పదమునకు నిఘంటువుజూచిన భౌతికప్రపంచమునకు భిన్నమగు ఆధ్యాత్మికప్రపంచమునందు న మృక ముగల వారని యర్థము గన్పట్టును. ఇట్టిసమృకము హిందూమత సిద్ధాంతములలో జేరినదనుట కేమాత్రము సందియములేదు. బోగుగారుజేసిన విభాగాము నిలువజాలదు. వైవవైష్ణవాదిమతము లన్నియు హిందూమతమునకు శాఖలగుటచే, వానికి భిన్నమని భావించుట పొబాటు. తామెటులనయినను కీమనుండి తప్పించుకొనుటకును, ఐహికలాభము బొందుటకును హిందువులు మతవిధుల నాచరించెదరనియు, శంకర, మధ్వ, రామానుజసిద్ధాంతములు ప్రజలజీవితమును ప్రేరేపింపవనియు, బోగుగారు సిద్ధాంతముజేయుచున్నారు. తెలిసి తెలియక ఇట్టి వ్యాఖ్యానములను జనాభారిపోర్టులో కావించుట, మిగుల యనుచితము. అద్వైతసిద్ధాంతము, పలువిధవిశ్వాసములకును సమన్వయముగుడుర్పుచు, అసహనమున కెడములేకుండజేయుటయగాక, నిష్కామకర్మాచరణావశ్యకతను బోధించుచున్నది.

ద్వైత, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతములు, తదవలంబకులకు జీవిత సాఫల్యమార్గమును బోధించుచు, వారి నడవడిని పురిగొల్పుచున్నవి. బోగుగారు తలంచినటుల, హిందువుల ముఖ్యాశయము జీవితమున సాఫల్యలాభముల బడయుటకాదు. ఏతరున నయినను జనసమరణముల నుండి తప్పించుకుని మోక్షసిద్ధిని గాంచుటయే వారి ముఖ్యమనోరథము. హిందువుల సాధలనేమి, త్రిస్తావనలనేమి, వారి ఆచారవ్యవహారముల నేమి జాగరూకతతో పరికించిన, మోక్షప్రాప్తికారకే అవి నిర్ణయపబడినటుల స్పష్టమగును. ఆ కారణముచేతనే ఐహికలాభ దృష్టితో వీనిని పరిశీలించెడి పాశ్చాత్యుల కివి యన్నియు పిచ్చుగను, అర్థరహితముగను గనుపించును. ఆనిమిస్టులు, హిందువులను కృత్రిమవిధేదము ఎన్మామరేటర్లకు గోచరింపకుండుట వింతగాదు. అందుచే వారు ఇచ్చవచ్చిన రీతిని రెండు తరగతులలో జేర్చిరి, రిపోర్టుబట్టి తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులలో గూడ దూడేకులు మొదలగు శాఖలవారు, హిందువుల ఆచారముల ననుసరించుచున్నారు. హిందువులకన్న, మహమ్మదీయుల సంఖ్య హేచ్చుగ బెరిగినది. అన్నిటికన్నను, క్రైస్తవుల సంఖ్య బెరిగెను. హిందువులలో కొందరను ఇతర మతముల క్రింద లెక్కించుటయు, ప్రతి సంవత్సరమునను నిమ్నజాతులలో పలువురు ఇతర మతములలోనికి దీసికొనబడుటయు, హిందువుల సంఖ్య బెరుగకుండుటకు కారణమగుచున్నది. హిందూసంఘముపై సభిమానము గలవారెల్లరును, సాంఘికులు పెక్కుమంది ఇతర సంఘములలోనికి

జేరకుండునటుల కాపాడుకొనుట ధర్మము. వారు కావించదగిన కనీసపు ధర్మము అస్పృశ్యతను తొలగించి, హిందూసంఘపు దార్శన్యమును పెంపు జేయుటయే.

బాధ్యుల సంఖ్య విస్తరించెను. పార్సీల సంఖ్య కొంచెము హెచ్చెను. కాని బ్రహ్మసమాజకుల సంఖ్య 374 నుండి 171 వరకు తగ్గినటుల రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. వీరిలో పలువురు తాముహిందువుల మని జెప్పకొనిరేమోనని, రిపోర్టు శంకించుచున్నది. ఆర్యసమాజము క్రింద 51 మంది చేర్చబడిరి. ధియాసఫిస్తులను, నాస్తికులను, ప్రీథింకులను, ఇంకను ఈ రీతి నమ్మకముగల వారిని, ఇంతకు పూర్వము క్రైస్తవుల క్రింద జేర్చుచుండిరట. ఈ మారు వీరిని ఇతరులను హెడ్డింగు క్రింద జేర్చిరట. ఇది కొంతమేలే. చెన్న రాజధానియందలి 42794155 ప్రజలలో, 21100518 మంది మొగ వారును, 21693997 స్త్రీలును గలరు. పురుషుల కన్న స్త్రీలు 593839 మంది హెచ్చుగనున్నారు. పంజాబురాష్ట్రములో దప్ప, ఇతర రాష్ట్రములన్నిటిలోను, హిందూదేశపు మొత్తమునను స్త్రీలకన్న పురుషు లధికముగ గలరు. మొగవారిలో వేయింటికి 531 మంది పెండ్లిగానివారును, 425 మంది వివాహమయినవారును, 44 మంది భార్యలను కోల్పోయినవారును కలరు. స్త్రీలలో 373 మంది ఆవివాహితలును, 438 మంది పెండ్లియైనవారును, 189 మంది వితంతువులును గలరు. వితంతువుల సంఖ్య 1911 సంవత్సరమున కన్నను హెచ్చుగ నున్నది. పదునైదు వత్సరముల లోపుగ పెండ్లియైన స్త్రీల సంఖ్యలో వెనుకటికిని ఇప్పటికిని భేద మంతగ గనుపింపనందుచే, సంఘసంస్కర్తల ప్రోత్సాహము ఫలింపలేదని, బోగుగారు చెలుపుచున్నారు. హిందూదేశమందెల్ల బర్మాలో, చదువను వ్రాయను నేర్చిన వారధికముగ గలరు. ఈవిషయమున పెద్ద రాష్ట్రములలో వంగదేశము రెండవ స్థానమును, చెన్న రాష్ట్రము మూడవ స్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. అంగ్లభాషలో ప్రవేశము జూచిన వంగదేశము ప్రథమస్థానమును, బొంబాయి రెండవ స్థానమును, మద్రాసు మూడవ స్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. 42,794,155 మంది ప్రజలలో 3,667,737 మంది మాత్రము చదువు నేర్చిన వారుగలరు. 1911 సంవత్సరమున కన్న ఈసంఖ్య 537487 పెరిగెను. దీనిని యభివృద్ధి యనుటకు వీలులేదు. వేయింటిలో చదువను వ్రాయను నేర్చినవారు 86 మంది మాత్రము గలరు.

జనాభా రిపోర్టు ప్రకారము, తమిళ జన సంఖ్య హెచ్చెను. ఆంధ్రుల సంఖ్య అటులనే నిలిచి యున్నది. వేయింటికి 410 మంది తమిళులును, 377 మంది ఆంధ్రులును గలరు. ఈమారు హిందూస్థాని మాటలాడెడి మహమ్మదీయులసంఖ్యను విడిగ నుదాహరించిరి. అటుల లేకబోయినచో ఆంధ్రుల సంఖ్య అధికమైయుండవచ్చును. ప్రతితమిళమం డలమునను ఆంధ్రులు చాలమంది గలరు. తెలుగు జిల్లాలలోగల తమిళు లత్యల్పసంఖ్యాకులు. పలు జాతులవారు నూతననామములనుధరించుచున్నారు. ఎవరి నేజాతిక్రింద పేర్కొనవలయునో తెలియక ఎన్యాయరేబల్లు తంటాలుపడినటుల చెలియు చున్నది. కొందరు నిమ్నజాతులు ఆదిద్రావిడులుగ జేర్చబడిరి. మరికొందరు ప్రత్యేకపుజాతులక్రింద పేర్కొనబడిరి. జనాభారిపోర్టు ఆదిద్రావిడులను ప్రత్యేకజాతిని నిర్ణయించుచున్నదిగాని, నిమ్నజాతుల కిది నూతనపర్యాయపదముగ నెంచుటలేదు. ఇతర జాతులవిషయమైగూడ ఇట్టిపొరబాటులు కనుపిం ట్లును.

మలబారువిచారణ

ఇంతవరకును, మాపలావిప్లవకారణములను, ప్రభుత్వమువారు విచారించి కనుగొని యుండ లేదు. కాంగ్రెసు పక్షమున విచారించుటకు, ఇం తకుమున్న వీలు గలుగకపోయెను. ఇప్పుడు మార్పులులా దీసివేయబడుటచేతను, అల్లరులును అందుకు సంబంధించిన విచారణలును ముగియుట చేతను, కాంగ్రెసు విచారణసంఘమువారు కారణముల నరయుటకు బూనుకొననున్నారు. కొందరు పెద్ద మనుష్యు లేకారణమువలననో, ఈ వార్త విని యులికిపడి, కాంగ్రెసువిచారణ నాపివేయగోరుచు, ప్రకటనము నొకదానిని కావించిరి. వీరికి కాంగ్రెసు అనిన విపరీతభయము కలదు. జప్తిసుప్రతిక సయి తము, ఈ పెద్దలభయము నిరాధార మని నిన్నటి దినము సూచించెను. మూడువిధము లగు నభి ప్రాయములు ప్రబలియున్నవని జప్తిసుప్రతిక చెలుపు చున్నది. భూస్వాములకును, మాపభారయితుల కును గలమహాస్పర్ధ లీకలనరమునకు కారణమయ్యె నని, ఒకయభిప్రాయము గలదు. అధికారు లెక్కుడు సానుభూతి జూపి, ఎక్కుడువివేకముతో మెలగి యున్నచో, ఇట్టికల్లోల ముదయించెడిది గాదని, కొందరు మలబారు ప్రముఖు లిదివరకు సూచించి యుండిరి. మరికొందరు కిలాఫాత్ కాంగ్రెసు ఆందోళనము ఇందుకు తోడ్పడె నని తలంచు చున్నారు. ఈ యభిప్రాయములలో నేది సత్యమో కనుగొని, ఇక ముం దిట్టిభీభత్సము జరుగకుండ నివారించుటకై మార్గముల నరయుట, అత్యంతావ సర మని జప్తిసుప్రతిక భావించుచున్నది. ప్రభుత్వ మువారి నెన్నిమారులు గోరినను, విచారణను నెల కొల్లుటకు బూనరయిరి. ఏ విచారణయు లేకుం డుటకన్న, కాంగ్రెసు విచారణ జరుగుటయే మే లని, జప్తి సు పత్రిక తలంపు. మలబారు భూస్వాములలో కొందరు, విచారణ యనిన భయపడుట సహజమే. వీరికి సోదరదేశీయులపై నమ్మకములేదు. అధికారవర్గముపైననే ఎల్లపుడును ఆధారపడియుందురు. వీరెటుల తలంచినను, మల బారులో నధిక సంఖ్యాకులు, మాపిళాకలవరమునకు నిజకారణము లెవ్వియో కనుగొని, భావిపరిణా మ మనుకూలముగ నుండునటుల ప్రయత్నించుటకు కుమారహలము గలిగియుందురు. తాత్కాలికా వేశము లెటులున్నను, శాశ్వతకాంతి స్థాపిత మగు టకు కలవర కారణముల నరని, ఎల్లరును సహాయ స్పృహయులై మెలగుట అవసరము. ఇట్టిఫలితము నడగించుట, అవివేక మనుటకు సందియము లేదు.

స్థానికసంఘముల సహావేశము

విశాఖపట్టణములో జరుగుచున్న లోకలు బోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీల సహావేశమునందు, ఏకులుదీయుట, నూలునడువకుట మొదలగుపనులను బాలికల ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో నేర్పనలయు ననియు, నెకండరీ పాఠశాలలలో నేతను తప్పక నేర్ప నలయుననియు, తీర్మానించుట సంభావ్యముగనున్నది. బెజవాడ మ్యునిసిపలుసంఘమున జరిగెడి అన్యాయ ములను, అధ్యక్షు లగు ఆముచర్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు ఖండించిరి. ఎన్నికలు జరిగిన రెండు మాసములలోపల నామినేషనులు తప్పక జరుగ వలయునని తీర్మానింపబడెను. కాని, ఇట్టితీర్మాన ములు, అధికారవర్గమును కడలింపగలుగునా?

నిమ్నజాత్యుద్ధరణము

అహమదాబాదులో త్రివేదిగా రుపన్యసించుట
30 వ తేది సా.సం.కాలము అహమదాబాదులో ముద్ర క్రింద మున్సిఫరీయము నుండి కవిగారు ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో బొంబాయికా.సంఘసభ్యుడు జి. వి. త్రివేదిగా రుపన్యసించిరి. అహమదాబాదులో అన్నికతులవారిని చేర్చి యొకసంఘము నేర్పరుపదలయుట, చాల శ్లాఘనీయము. ఇది వరకు దేశమునందు హెచ్చుగ కనబడుచున్న ఆసహన మిపుడు చాలవరకు తగ్గిడి. బొంబాయిలో బారు చాగా టిల్లు ప్రక టించినను ప్రతికక్షు లింకను ఆ తని తో కలియుటలేదు. స్వరాజ్యసంక్షేమము గాంధీమహాత్ముడు దేశమునందంతటను వ్యాపింపజేసెను. నిమ్నజాత్యుద్ధరణమును హిందూ మహమ్మ దీయ మైత్రినిగూర్చి సరియైనదీక్షతో నింకను పని జరుగుట లేదు. నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకు 5 లక్షలు కావలె నని శ్రద్ధా నందస్వామి అడిగెనుగాని ఆతనికి కాంగ్రెసునా రిహ్యలేదు. హిందూమహమ్మదీయ సాయకులలో గూడ స్నేహభావము కనబడుటలేదు. పటేలుగారు మితవాదులను నిందించుచునే యున్నారు. వూనా ఎన్నికలు కలవరముతో కూడియున్నవి. ఆంగ్ల దేశమున ప్రతికూలభావము ప్రబలియెనది. కాన మన దేశ మున వివాదమూలములు గానివిషయములందైన అన్నికతుల వారు కేకీభవింపవలె నని త్రివేదిగారు నడిపిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయసభ

పండిత నైహూగా రధ్యక్షత వహించుట
29 వ తేదీని ధేరాడూసులో పండితమోతీలాల్ నైహూ గారి ఆధ్యక్షతక్రింద నీడభ జరిగెడి ఆరీసోదరల తల్లిగారు, సోదరీదేవిగారు మున్నగు ప్రముఖులు కలుపుకు వచ్చిరి. దేశ బంధు దాసుగారు మున్నగువారు 30 వ తేదీ వైద్యమునకు వచ్చిరి. రుచికాం, నుందరలాలు, అర్జునలాలునెటు, స్వామీ నరసింగదేవు, సత్యవతిగార్లుగూడ 30 వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చిరి. మీరును దాక్షరు ఆ నాగ్గిరీ గారును వెంట నే బయలుదేరిరావలెనని పండిత నైహూగారు పాక్షం అజ్ఞాపనానుగారికి తంతివార్త నంపిరి. 29 వ తేదీని సన్యాస సంఘాధ్యక్షుడు ధామారు ఇంద్రసింగుగారి స్వాగతోపశ్వాస మును ఆధ్యక్షకోపశ్వాసమును జరిగెను.

తిపతూరు మహమ్మదీయులు

మోసూరుసంస్థానమున తిపతూరు అనుగ్రామము గలదు. అందొక రాధారిబంగాళా (రెస్టుహౌసు ఉన్నది. అచటి మహమ్మదీయులు దానినే జమీన్దార్గా (అమ్లాహానా) నుపయో గించుచున్నారు. అచట మహమ్మదీయులు ప్రార్థనలు జరుప నవ్వడు గూడ హిందువు లాదారిని ఈరేంగుతో వెళ్లగూడదని మహమ్మదీయులు నిరోధింపసాగిరి. హిందువులు ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు జహూరుద్దీను మెక్లె గారకు (మహమ్మదీయుని) డిప్టీకమిషనరును పంపిరి. అతడు వచ్చి ఈరేంగుపు నాదారిని సాగించెను. బెంకురూరునుండి రిజర్వ పోలీసులు వచ్చిరి. అల్లరితమండ ఈరేంగుపు జరిగెను. అంతట 200 మహమ్మదీయ మటుంబులు ఆగ్రాసంఘము విడిచి ప్రక్కగ్రామమునకు వెళ్లిరి. అచట వర్షముల వలన క్రమపడు చున్నారు. (మొయి)

పానుగల్లు రాజాగారిపర్యటనము

ముఖ్యమంత్రి యగు పానుగల్లు రాజాగారు సభరవారు లై 29 వ తేది ఉదయము తిరువనంతపురమునకు విచ్చేసిరి. దివాన్, ముఖ్యకార్యదర్శి మొదలగు నవో్యగులు స్వేచ్ఛనువద్ద మంత్రిగారి నెదుర్కొనిరి. రాజాగారు కెనరల్ ఆసుపత్రి, ఆయుర్వేదోపధికాల, స్త్రీల కొరకును శిశువులకొరకును ఏర్పాటుపడిన ఆసుపత్రి, న్యూజిజిగల్ల పబ్లిక్ ఉద్యానము మొద లగు వానిని జూచి మధ్యాహ్నము మహారాజాగారిని దర్శించిరి. మహారాజాగారు ఆతిథి హమున నన్న రాజాగారిని తిరిగి సందర్శించిరి. రాజాగారు 30 తేది యుదయమున కన్యాకుమారి ఆగ్రమున కేగి దిన మంతయు నచ్చట గడపి నానందము తిరు నత్వేలి కేగిరి.

మదరాసు మహాజనసభ

రెండు ప్రత్యేక సభలు జరుగుట

మదరాసు మహాజన సాంఘిక సమావేశము ఈనెల 15-22 వ తేదీలలో జరుగుచు ప్రకటించబడినది. కొంతమంది సభ్యులు ఆక్షేపణ లంపి ముందుటచే అదినములం దీసభ ఆపుటల చేయబడినది. 29 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం కాలము జరుగుచు మరల ప్రకటించబడినది.

సభకు దాదాపు 45 మంది సభ్యులు వచ్చియుండిరి. సభ సాంఘిక సమావేశము ఏప్రిల్ మాసములో జరుగవలయు నని నిబంధననున్నది. కొన్ని కారణములవల్ల ఇంతవరకు సాంఘిక సభ జరుగలేదు.

సభ ప్రారంభించబడినది. సభాధ్యక్షులగు శ్రీయస్. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాజీనామా ఇచ్చియుండుటచే టి. వి. గోపాలస్వామిమొదలిగారు సభకు అధ్యక్షత వహించుటకు నియమింపబడిరి. సభ్యులూరిగా రుపహరించిరి.

టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. టి. వి. చక్రవర్తిగారు క్రిందితీర్మానము వహించిరి.

“ఈసభ ఏప్రిల్ నెలలో జరిగినట్లుగా భావింపవలెను. అనెలవరకు చండా బాకీవడకుండునన్ను రందరు సభా కార్యక్రమము నందు పాటునై కొనవచ్చును. “తీర్మానమువహించుచు చక్రవర్తిగారు క్రిందిచెప్పిరి:— కడచిన బుధవారము కార్యనిర్వాహక సంఘ సమావేశము జరిగెను. లెక్కలచూడగ 250 మంది సభ్యులు చండాలు చెల్లించుకుండినట్లు తెలియ. నిబంధనల ననుసరించి ఏరందరు సభా కార్యక్రమమునందు పాటునైకొనుటకు పిలువబడిరి. సభాధ్యక్షుడు ఒక కార్యదర్శిగాడ చండాబాకీవడియున్నాడు. కావున ఇంతవరకు సభ్యులను కదిలి సాంఘిక సభను జరుప ప్రయత్నించుటయు క్రమము కాదు. కావున యీ తీర్మానమును ప్రభుత్వమున ఆమోదించుట అవసరమని అభిప్రాయపడుచున్నాను. అది కాక సభ ఏప్రిల్ లో జరుగవలెనని ఆర్డీబరు నెలలో జరుగుట ఆనెల వరకు బాకీయున్న వారిని నోట్లు ఇవ్వకుండునట్లు చేయుట ఎంతమాత్రము న్యాయము కాదు.”

సంసింహాచారిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

అధ్యక్షులు తీర్మానమునై మాట్లాడుచు తాను 15 నుక త్వరలనుండి మహాజనసభ సభ్యుడుగ నుండెననియు ప్రతిపంత్వీరము సాంఘిక సమావేశము జూలై లో జరిగవలయుననియు జరుగుచుండెననియు నీ సంవత్సరము కూడ ఆలస్యముగ జరుగుట సభానిబంధనలకు విరుద్ధము గాదనియు అభిప్రాయపరిరి.

తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు సభ్యులూరిగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఈతీర్మానము సభానిబంధనలకు విరుద్ధముగ నున్నది. సభ సాంఘిక సమావేశము ఏప్రిల్ నెలలో జరిగియుండవలెను. నిబంధనల ననుసరించి సభను ఏప్రిల్ నెలలో సమావేశపరచవలయునని కార్య నిర్వాహక సంఘము వారు వోటులు. ఆర్డీబరు నెలలో సభను జరుపుట ఏప్రిల్ నెలవరకు సభ్యులుగ నున్నవారు నోట్లనియ్యవచ్చునని వాదించుట వింతగ నున్నది. ఏప్రిల్ మాసము మొదలు ఈనెలవరకు కొంతమంది సభ్యులు రాజీనామా ఇచ్చియుండవచ్చును. కొంతమంది మరణించియుండవచ్చును. కొంతమంది క్రొత్తసభ్యులు చేరియుండవచ్చును. కావున యీ తీర్మానము సమముగ లేదు. సభకోశాధ్యక్షులగు సాపీ మహమ్మదుగారు చండాలు పనులు చేయుట కుదురుచున్నదనియు శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షులుగ నుండవలయుననియు మాటలాగుచుండగా, తీర్మానమునై మాట్లాడవలయునని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. అందునై సాపీ మహమ్మదుగారు అయ్యా అగ్రాసభిపా ఇతి కాసనసభ కాదు.

అని గట్టిగా చెప్పి మరికొంతకాలము ఇట్లే మాట్లాడిరి.

తీర్మానమునై కొంతకాలము చర్చ జరిగెను. కడకు చక్రవర్తిగారు రుపహరించిన తీర్మానము నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని అధ్యక్షులు నిర్ణయించి తీర్మానమునై చర్చ ఆపివేసెను. ఈ నిర్ణయము అసెటలకు ఆసంఖ్య ప్రకటనకు నుండెను.

సభ ఆపుటలను కొరకు

సభను ఆపుటలచేయవలయుననియు బాకీవడి యున్న సభ్యులు చండాలు చెల్లించుటకు అవకాశముండునట్లు చేయవలయుననియు టి. రంగనాథంబాయుడుగారు రుపహరించిరి. అది తేలికపాటునకు యం. కె. అయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

తీర్మానమునై కొంతకాలము చర్చ జరిగినప్పటికి నోట్లు పుచ్చుకొనుటకు అధ్యక్షులు ప్రయత్నించిరి. చండాలు చెల్లించని వారు నోట్లు ఇవ్వకుండునని నిబంధనలను ఉన్నదని రంగనాథుని అయ్యంగారు చెప్పిరి. అధ్యక్షుడు సభ లెక్కపుస్తకములను తెప్పించెను. లెక్కపుస్తకములు సమముగ లేవని భావ్యంగారు ఆక్షేపించిరి. లెక్కపుస్తకములు సరిగ నున్నవని చెప్పటకు ఏ లు లేదని కార్యదర్శుల లో నొకరగు యం. కె. అయ్యగారు చెప్పిరి. లెక్కపుస్తకములను ఇంకో. అయ్యగారు రింతవరకు చూడలేదనియు శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉత్తరువుల ననుసరించి బాకీదారుల పట్టికను తానే తయారుచేసె ననియు, లెక్కల విషయమై ఇయ్యలొ అయ్యగారు గారి కేమియు తెలియదనియు రెండవ కార్యదర్శు యగు సి. వెంకటరంగంబాయుడుగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు లెక్కలను సమితి బాకీదారుల పేర్లను చదువుటకు ప్రారంభించెను. సభలో అల్లరికేటలు ప్రారంభమయ్యెను. లెక్కలు సమముగ నున్నదని నిర్ణయించుటకు అధ్యక్షునికి అధికారము లేదనియు, ఇయ్యలొ కార్యదర్శులు ఏకాభిప్రాయము గలవారై యున్నవని లెక్కలను అంగీకరించుట పిలువబడినదియు చక్రవర్తిగారు చెప్పిరి.

వెంకటరంగంబాయుడుగారు తయారుచేసిన పట్టి ననుసరించి చండాబాకీదారుల పేర్లను అధ్యక్షులు చదివిరి. బాకీదారులు కాలివారు తీర్మానమునై సమితుల నిర్ణయమని చెప్పిరి.

కొంతమంది సభను వదలిపోవుట

తక్షణమే చక్రవర్తిగారు, భావ్యంగారు, యం. కె. అయ్యగారు, ఎ. రంగనాథంబాయుడు, పి. ఆదిత్యులు వాయకరు, సాపీ మహమ్మదు, మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబులు, అబ్దుల్ హమీదు ఖాన్ గారు మరికొందరు సభనుండి లేచివచ్చిరి. అధ్యక్షుని నిర్ణయమును ఆక్షేపించుచు సభను వదలిపోవుచున్నవని చక్రవర్తిగారు చెప్పిరి.

ఏరందరు సభను వదలిపోయినప్పటికి మిగిలియున్న వారు తీర్మానమునై సమితులను సంగీరి. అధిక సంఖ్యాత్ములు తీర్మానము వామోదించిరి. పిమ్మట సాంఘిక సమావేశము ఆమోదించబడినది.

అధికార సభ్యులు

పిమ్మట అధికారసభ్యుల యెన్నికలు జరిగెను. ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు ఆయాస్థానములకు ఎన్నుకొబడిరి.

అధ్యక్షులు:— సి. గోపాలమిననగారు.
ఉపాధ్యక్షులు:— గోపాలస్వామి మొదలి, వి. రామబాగుగారు పంతులుగారు.

కార్యదర్శులు:— సి. వెంకటరంగం బాయుడుగారు, ఎ. ఆర్. వీరస్వామి అయ్యంగారు.

కోశాధ్యక్షులు:— సాపీ మహమ్మదుగారు.
ట్రైబీటు:— యస్. అనంతరామయ్యగారు యస్. కస్తూరి లా అయ్యంగారు.

కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులు యస్. కస్తూరి లా అయ్యంగారు, ఏ. రంగనాథుని అయ్యంగారు, యస్. సత్యమూర్తి యస్. అనంతరామయ్యగారు, యస్. రాజగోపాలాచారి, 2. చక్రవర్తిగారు, ఇయ్యలొ అయ్యగారు, మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబు ఆర్. కృష్ణమాచారి, యం. పరశ్వాధంబాయుడు, ఖాదీ మొహి తీను సాహెబు, డి. మహమ్మదుగారు కే. భావ్యంగారు, టి. లోకనాథనాయకరు, టి. ఎ. సంసింహాచారియరు, వి. రామయ్య, సి. రంగనాథంబయ్యగారు, వెంకటరంగం బాయుడు, డి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు.

ఉపసంఘముల సభ్యులు ఎన్నుకొబడిరి. అంతటితో ఈసభ యుగిసెను.

రెండవ సభ

ఇంతలో సభనుండి కదలిపోయినవారు మహాజనసభా సభనము మరియొకవంక ప్రత్యేకసభను జరిపిరి. మవులన ఫజుల్లా సాహెబుగారు అగ్రాసభాధికారి ఎన్నుకొబడిరి. గోపాలస్వామి మొదలిగారు యాజమాన్యమున జరిగిన సభ అక్రమ మైనదనియు ఈసభయే నిజమగు మహాజనసభా సాంఘిక సమావేశ మనియు యం. కె. అయ్యగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట నీక్రింద పేర్కొనబడిన వారు అధికారసభ్యులుగ ఎన్నుకొబడిరి.
అధ్యక్షులు:— మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబుగారు.
ఉపాధ్యక్షులు:— చక్రవర్తిగారు ఇయ్యలొ అయ్యగారు.
కార్యదర్శులు:— కె. భావ్యంగారు సాపీ మహమ్మదుగారు.
కోశాధ్యక్షులు:— మవుల్వీ అబ్దుల్ రిసా సాహెబుగారు.

సంస్కరణములు

జి య మొండుట యా?

రామలింగారెడ్డిగారి వాదమునకు సమాధానము

శ్రీయత కట్టరుచి రామలింగారెడ్డిగారు గతవారము పూనానగరమునం దుపన్యసించుచు సంస్కరణములు జయమొందెనని పలికిరి. ఏ విధముగ జయమొంది వదియు ఆయన తెలుపలేదు. తేలికమిప్పుడు - సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టిన యనంతరము ఆర్థిక ముగ నైనను బాగుగ నున్నదా? అన్నట్టి కన్న నిప్పుడు స్వాతంత్ర్య మధికము నున్నదా? సంస్కరణములు ప్రజలకెక్కుదునుభమును, కాంతిని నొసగగా? త్వరత్వలకు సమాధానము “లేదు” నుటకన్న చేయదదు. ప్రభుత్వము వారు ఈ సంవత్సరము తమ ఆదాయవ్యయపట్టికయందు ఖాసిన నొప్పు లోటు రాగలసంవత్సరమునం దింకను హెచ్చుకాను న్నుది. ఇదికల కిప్పుడునులేని విధమున క్రిమినల్ లాలోని కేసు నులు విచారణములకు లోనై అనేకభాగములందు విచ్ఛల విడిగ నుపయోగింపబడినది. ఇండియా మెంబరును నొక కలకత్తా ప్రతిక వ్రాసినటుల భారత సంస్థానాధీశుల సంక్షేమబిల్లు 1910 వ సంవత్సరపు ముద్రణాయుధికాసనమునకు కొంచెము సవరణ పొందినట్టి ప్రతికనున్నది. ఏదోయొక యుత్తరపు ననుసరించి ఆ బిల్లు రాజప్రతినిధిచే గట్టి ఫిక్సు పొందినది. సామ్రాజ్యకాసనసభ నిరాకరించినను, అట్లు అంగీకరింపబడుటయే, రాజ్యాంగసూత్రములకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. కేంద్రప్రభుత్వము సంబంధించినంతవరకు సంస్కరణము లే కార్యముతో సంపూర్ణముగ కూలిపోయిన వని మా నిర్భయాభిప్రాయము. రాష్ట్రములపైతి జాతము. రెడ్డిగారు సభ్యులుగ నున్నట్టి మదరాసు కాసనసభ తాను కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లించెడి కప్పమును కొంత తగ్గింపు మని యేకగ్రీవముగ కోరినను, ఆకోరిక చాలయగౌరవముగ నిరాకరింపబడినది. సంస్కరణములు జయప్రదమయ్యెనని రామలింగారెడ్డిగారు ఒకటటు మర్చితులేవైన ప్రసిద్ధులగు కార్యముల నొనర్చి? మదరాసు కాసన సభయందు తనకు గలిగిన యనుభవములన “ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునందలి లోపములు తెలిసినవైనవియు. దీనిని తేలికపాటి యొన్ని పక్షములవారును కలిసి సాధ్యమైనంత ప్రయత్నమున మన సంహరింపవలె నని కోరవలసియుండుననియు” రెడ్డిగారు చెప్పినందున, ఈవిషయమై మేముకను చచ్చింప వలసరములేదు.

ఈవిధానముయొక్క విజయమునుగూర్చి ఏర గావించిన ప్రకటన గిల్లబ్రచిస్తే ప్రజల గారి వాతలనుబోలెయున్నదని రెడ్డిగారు అగ్రహించుకుంటున్నాడు. సమాజానిరాకరణము ఎన్నడో వాతల కాలమునాడే చచ్చినది రెడ్డిగారు పలికిరి. కాని సంస్కరణములకు మాత్రము బీజముగలదా? “సాంధ్యాయద్వంద్వమనీ” తమపాట్లు లతో త్రాడులాడుచుండీరని కొలదికాలముక్రిందటనే రామలింగారెడ్డిగారు మర్చితులగుగూర్చి వర్ణించియుండిరిగా! సంస్కరణములవలన తెలివైనను లాభముపొందినదో, వాడు రెడ్డిగారికే వర్ణించబడినట్టి మర్చితులకప్పు మరెవ్వరును లేరు— ఇండియాకో నోవల్ రిఫార్మరు.

కార్యనిర్వాహక సంఘము:— డి. వి. కృపానిధి, వి. ఆదిత్యులు వాయకరు, వి. వెంకటేశ్వరు, బాంసాహెబు, ఎ. యస్. రామలనాయకుడు, కే. నాగేశ్వరరావు, టి. ప్రకాశం. ఎ. రంగనాథుని అయ్యంగారు, యస్. సత్యమూర్తి, యస్. రాజగోపాలాచారి, కే. ఎ. ఎ. వెంకటరామను, మహమ్మదు గాస్, అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ ముఖ్య కేళమొదలి, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, టి. వి. వెంకట్రాధయ్యగారు, సి. వెంకటరంగంబాయుడు, ఖాదర మొహి తీను రంగనాథం బాయుడుగారు.

సభనుమాస్తాను పిలువనంపించి సభమినిట్లుబుక్కునము సభయందు ఆమోదించబడిన తీర్మానములు వ్రాయబడినది. సభాధ్యక్షులగు మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబుగారు చే ప్రాణ్ చేపిరి. సభ సామాను సాధ్యమైనంతవరకు వలయునని కొంతవరకు కలదిగాని గురుస్తాంతరకు ముందే పోయి యుండుటచే అట్లు జరుపుటకు పిలువబడినది.

ఈరంధు కక్షలవారికి సమాధానము తుదయ్యటకం ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని తెలియజేయబడి.

సర్ హార్మోద్ బట్లగారు

అక్షయ యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను ఉపన్యాసము
అక్షయ యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను ఉపన్యాసము

అక్షయ 18 మాసముల కంటే ఎక్కువ కాలముగా ఉన్నాడని...
అక్షయ 18 మాసముల కంటే ఎక్కువ కాలముగా ఉన్నాడని...
అక్షయ 18 మాసముల కంటే ఎక్కువ కాలముగా ఉన్నాడని...

గౌరవనీయమైన విశ్వవిద్యాలయము...
గౌరవనీయమైన విశ్వవిద్యాలయము...
గౌరవనీయమైన విశ్వవిద్యాలయము...

సానిక పురపాలక సంఘము
సమావేశము

(మూల ప్రత్యేక విలేజ్ కమిటీ)

30 వ మధ్యస్థాన సానిక పురపాలక సంఘము...
30 వ మధ్యస్థాన సానిక పురపాలక సంఘము...
30 వ మధ్యస్థాన సానిక పురపాలక సంఘము...

కలకత్తాలో దోపిడీ లెక్కవగుట

దొంగలు మోటారుబండ్లు నష్టపరిచి దోచుకొని పారిపోయారు

ఈమధ్య కలకత్తాలో దోపిడీ లెక్కవగుచున్నది...
ఈమధ్య కలకత్తాలో దోపిడీ లెక్కవగుచున్నది...
ఈమధ్య కలకత్తాలో దోపిడీ లెక్కవగుచున్నది...

మొదట సంతకము...
మొదట సంతకము...
మొదట సంతకము...

జూ బు లు.

గోదావరి జిల్లా కార్యకర్తల సంఘము

ఈ క్రిందివారు గోదావరి జిల్లా తరఫున రాబోతున్న గోదావరి కార్యకర్తల సంఘమును ప్రతినిధులుగా తేలుటకు అభ్యర్థి దరఖాస్తులు చేసినవారు.

- 1 డి. వెంకయ్యగారు. 2 డి. కామేశ్వరరావుగారు. 3 డి. నువ్వారావుగారు. 4 డి. లక్ష్మీదేవ (కామగారు. 5 చా. నువ్వయ్యగారు. 6 చా. రాజసేమయ్యగారు. 7 పి. శర్మకారాయణగారు. 8 డి. జోషిరావుగారు. 9 డి. రామన్నగారు. 10 డి. తమ్మయ్యగారు. 11 కా. శేష రెడ్డిగారు. 12 చ. కామేశ్వరరావుగారు. 13 పు. భీమకంఠ రామయ్యగారు. 14 డి. శర్మకారాయణమూర్తిగారు. 15 చా. స. పెరియ్యగారు. 16 చా. మొ. బాపయ్యగారు. 17 చా. కామేశ్వరరావుగారు. 18 డి. గోవిందరావుగారు. 19 డి. వెంకటేశ్వరరావుగారు. 20 డి. వెం. నువ్వయ్యగారు. 21 డి. వెం. కృష్ణయ్యగారు. 22 చా. సోమయ్యగారు. 23 గా. వి. జగన్నాథుగారు. 24 కొ. వెం. చలపతిగారు. 25 చా. వెంకటరావుగారు. 26 డి. అయ్యకలింగంపాడు. 27 పు. శివరామయ్యగారు. 28 డి. వెం. కృష్ణారావుగారు. 29 చా. గవ్వరాజుగారు. 30 డి. బళ్ళావధానగారు. 31 చా. నువ్వారావుగారు. 32 డి. వెంకట రెడ్డిగారు. 33 డి. పీఠాధికారిగారు. 34 డి. గంగయ్యగారు. 35 చా. గోవిందరావుగారు. 36 గా. వెంకటచలంపాడు. 37 చా. మత్తలసాహెబ్ గారు. 38 చా. పీఠాధికారిగారు. 39 చా. నువ్వారావుగారు.

కా. పాద } గు. కామోజీరావు. 29-10-22 } కార్యదర్శి

ఆంధ్ర భారత మండలి సందేశములు

21-10-22 తేదీ ఆంధ్ర ప్రతినిధియొక్క "సారస్వతాను బంధము" నందు "ఆంధ్ర భారత మండలి సందేశములు" అను శీర్షికను శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు వ్రాసి యున్నారు.

అందులో 1 పాండవకథానుభావము, 2 యుద్ధవిషయము, 3 శైవ్యసంఖ్య 4 క్రొవడివేలములకు, వీటినిగూర్చిన సందేశములు, శత్రుమూలములగా కేంద్రించి వివిధ విధముల గలవనయు, విమర్శించుట యవసరమనియు వ్రాసియున్నారు.

"ఆంధ్రభారతము"నం దిట్టిసంఖ్యలను లక్షకము లందుకుఁ జేసి గ్రంథము వామనాగ్రముగాఁ బ్రకటింపఁ దలచుచున్నట్లు సందేశములను గలిగించుచు ఆ యా సందేశములను, సహితముగను, సభాసభాముగను, యుక్తియుక్తముగాను సమర్థించుచు పరిశీలించి కార్యకర్తలయందలి ప్రధాన పండితులుగా నుండిన వారును, గీర్వాణాంధ్ర భాషా విభాగమును, తర్కశాస్త్ర ప్రవీణులును, నగు, బ్రహ్మశ్రీ, పారసీని రామకృష్ణగారు "భారతవిమర్శ" యను గ్రంథమును వ్రాసియున్నారు.

అవిమర్శయందలి ఆంధ్రప్రతినిధియొక్క సంకల్పరచి సంకలించుచును, ఆంధ్రప్రతినిధియందను ప్రచురింపఁ దలచుచున్నది.

ఈ గ్రంథాలయందు కొన్ని సూక్తులు ముచ్చటించి యున్నాము. అట్టి యమూల్య గ్రంథరాజ మయినది సర్వ జన సులభసాధ్యము గావచ్చునను కార్యకర్తలు చింతింపవలసి యుండుటయేగాక, మృద్రించుటకు పూనుకొనవలసి యున్నదని, మనవిచేయుచున్నాము.

ఆ గ్రంథ ముద్రణకుగాన, మా గ్రంథాలయ పక్షమున నూట రూపాయల రూపాయలను, ఈయ, నిధులపై యున్నాము.

కామోజీరావు శ్రీ యుద్ధవిషయము పూనుకొని క్రొవడివేలములకు, కార్యకర్తలయందు కార్యకర్తలు, ఈయలగు, వాదనలను, గ్రంథకర్తలను, శ్రీరామకృష్ణగారిని, మిగుల జేసుచున్నాడను.

శ్రీరామకృష్ణగారు మోదినీ గ్రంథాలయ కార్యదర్శి 22-10-22. హిరయందలం. (గోదావరి జిల్లా)

ధర్మవరంతాలూకా నరసంపత్తి విజయము

కామోజీరావుగారు యు. రా. రా. శ్రీ. డి. విశ్వంకరం గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు: ధర్మవరంతాలూకానరసంపత్తి విజయము ప్రకటించుచున్నట్లు వ్రాసినట్లు గ్రామాల లెక్కలు తమసారము బాధ్యతనుగలిగి కడపిన దక్షిణం నెలలో వారు వ్రాసి యుండిరి. అందువలన వెంటనే గన్న మెంటువారికి ఈ కత్తు ముఖ విన్నవించిరి. గన్న మెంటువారు ఈ కత్తుముఖ మున తేలుకొని, తమిళంనుండి గన్నవారినిగూర్చి వ్రాసి

యన్నార. వారివారు ఈ క్రింద తెలుగున వ్రాయబడినది. "అయ్యో, మీరు 22-5-22 తేదీ ధర్మవరంతాలూకా లోని నరసంపత్తి విజయము లెరిపి యుంటిమి. మీరు కోరినవరకు అజేయము అ రిజిస్ట్రేషన్ ది సర్కారువారికి వచ్చిన ఆరాధనా సత్తులు లెలుపు స్థలములు పంపబడినది. 1893 సం. 10 కావడిన ఈ రిజిస్ట్రేషన్ కనుకనే ఏర్పాటు చేయబడినది. అందుకల దీనిని రిజిస్ట్రేషన్ ది తీసివేయటం యుక్తముకాదు. ఒకవేళ అట్లు రిజిస్ట్రేషన్ ది తీసివేసి కనుకల మేరక భంగము కావచ్చును. అందుకే ఈ రిజిస్ట్రేషన్ పంచాయతీ వారు తీసుకొన్న యెడల బాగుండును. అట్లు ఈ రిజిస్ట్రేషన్ పంచాయతీవారికి మార్పుచేయు సరి మీదే పోలి ఏర్పాటుచేసిన యెడల సర్కారువారు గంతోషముతో తీరనివిధమున పంచాయతీ వారికి మార్పుచేయవలెను."

అధికారుల కాపాడుట విజయము. పూర్వకావ్యము, వాచానము, పూర్వకావ్యమున విజయమునకు లక్ష్యముగా వాదించుచున్నది విజయము. గన్న మెంటువారు మామిడి తిట్లు రిజిస్ట్రేషన్ కాపాడు భారము లెరుగే తమిళంనుండి యందు నులుమున్నది. తేజమునందెల్ల నట్లుముఖం బట్టుకొని యందును కృత్యాలు మన వాల్ల పూరించుచున్నది. అది యుక్తము. స్వరాజ్యము వున్నది వున్నట్లు మనకు లభించుట అందుకును మోయుటకు మనలో తగినంత శక్తియు వృద్ధిచర ముగో నలసియున్నది. గ్రామపాలకులు సభలయందును, లోకలో పోదులలోను ఈ క్రింది విధమున మొలకెత్తుచున్నది. పూర్వకావ్య విజయములలో పంచాయతీలను ఏర్పరచి ఆ మూలమున పూర్వకావ్య వాదనలను ప్రబలే విజయములో సమర్థించు కొనుటయితే ఈ కృత్యాలు కేసి, దత్తమండలములందుండెను వ్యాపింపజేయుట నులభమై యుండును. అట్టి ఆకాశము నుంపల్లె రిజిస్ట్రేషన్ ముఖ్యప్రక్క నివసించి లెరుగుట ఇప్పుడు కలిగియున్నది. ఈ ప్రాంతములయందు బుద్ధిశాలిలగువాడు ప్రజా హితము వెంచునారు కొందరున్నారు. వారు ఈ సంగతియందు మొనరి యర్పించుట కర్తవ్యము.

హంసతూలిక

2 వై కు చి త్ర ము లు

మనదేశమునందు మనకు కలిగియుండిన మోహ మజేమి యో కాని మంచి మంచి ఆర్థసాధక కార్యములన్నిటిని జలాంబరి యొనగి వాము. నేటిదినమునాడ జల్లేమను గురించి వ్రాయుచున్నాడే ఈ విశేష ఇతనికి మతిపోయినదని యనుకొనువారు నుండురు.

మనదేశమునందు హంసతూలికా తల్పయిన సంకంఠె ను మెల్లని పరుచే యుండదని వాడుక. వాడు తెలిసికంతవరకు హంసతూలికకు వేయమందిన కూది జల్లేమ దూదియని ప్రతీతి. యుద్ధమునకును దూదికి ప్రత్యామ్నాయవస్తువులు కనిపెట్టవలయునని జర్మనీ కార్యజ్ఞులు ఆకస్మాత్తున పరిశ్రమ చేసిరి. అట్టి ప్రత్యామ్నాయము జల్లేమ వల్లెను తీర్చుచుంచిరి. దీనినే మళయాళమున కాపాక్ అందురు. దిండ్రకు, పరువులకు రికియాలకు వేయమందిన! దీనిని గ్రహించి జర్మనీవారు ఈజిప్టు పును కొనుటకు ఆరంభించిరి. విశేషములయందు దీనికి వెల, ఆ కారణముచేత, విస్తరించుచు వచ్చినది. మన దేశమునందు దీనిని నిండుటకు ముయోగించినను ఇది వడకుటకు వచ్చునని యొక్కరును అనుకొని యుండలేదు. జర్మనీవారు తీసి నూలుగా కనుక వారంభించిరి యనిన నీమాట యనకృత్యమందుకేమో మా చదువరులు నమ్ము కుమింపుము. ఈమాటనిజము. జర్మనీవారు జల్లేమ నూలుగా నూలుచేసివాడు. మెల్లక వట్టువలె నూలేర్పడుటతో జర్మనీ వారు జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాయందును న్యూగినియందును జల్లే ము నుంట్ల చేయి కారంభించివాడు. యుద్ధానంతరము ఇంగ్లండు సంక జల్లేమ దూది సమగ్రద్రవ్యమునకు ముఖ్యము పరివర్తనము వాటిని తేల్చుటతో ఉరయోగించు చెల్లులు మొదలైన ఈత కాలిలనుండి పాదనలులయందు నిండుటకు ఉరయోగించిరి. జల్లేమ దూది మృగము వారు ఇంచుకు పరివర్తనము. ఈవారి మిక్కిలి గట్టిమెంటు. తెలుగువారికంటే, కత్తావారికంటే బలమెంత! కింక రియో బరువుకు మెంటువార, కింగ్ రియో బరు కత్తావారి కుమార్తెయనగా జల్లేమవారి గుండె రెండు కత్తివారు! ఈ వారతయెటుటయెడ ఎక్కువ కష్టముకాదు. ఇతర వారసభవత దండకకర్తలే గి. కొట్టకర్తలేరేమ. బలమే యాలస్యము. గన్నము నున్నప్పుడు వారి శిష్యులయ్యును. (మార్క్సము)

బరోపీయ సంఘమువారి యాశయములు

ఎంతవరకును స్వలాభాపేక్షయే!

కలకత్తాలో నున్న బరోపీయ సంఘమువారి కార్యకర్త యగు జే. డి. క్రాఫర్డుగారు తిట్లు కత్తిలకు లేఖ సంపుచున్నారు. క్రమతరపర దర్శనల గనునదియు క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటర్ లో మార్పులు చేయబడును కావునను, ఇతరవిషయములను బట్టియు బరోపీ యులెరుగు సంఘమున సభ్యులగుట ముఖ్యము. ముఖ్య అధికార సంఘ పుష్కరికావలయునను సంఘముయొక్క ఆకస్యముల తెలియజేయు సమర్థతను. అనియేమగ. 1. క్రమతరపర దర్శనం (క్రిమినల్) వాక్యముల నిజమై కొనుట. 2. వాతావరణము మెరుగుచేయవలెనని అభ్యుపగ్రాహి తలపెట్టెను. 3. బరోపీయ సంఘమున (1) ఆంగ్లో-ప్రాంతీయం లోదమ, ఈదేశమున కాభ్యుపగ్రాహియొక్క ఇతర సంఘములవారితోదమ భారతదేశ పుష్కరికావలయునను పొలుమును తున్న భారతీయులతోదమ సహకారభావమును ఆకరభావమును గలిగి వర్తించుట.

క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటర్ లుగా ఆంగ్లో-కాన్సరు వారివారి కంటె మార్పులను ఆకస్మాత్తులకృత్యమును నని సంఘమువారి నిర్ణయము. ఇతరులకు గల హక్కులయెడ ప్రతికూలత గాని ప్రత్యేక పులాభముల పొందగోరుటగాని ఇందుకు సంబంధింపవు. సామాన్యముగ బ్రిటిషు సామాన్యమున నున్న వారికెల్లరు గల హక్కులతో సంగతించుకొనవలెను. సంస్కరణములయెడ నుముఖ్య, తేజము సంకలనములనుండియు ఆల్లరులనుండియు తప్పించి కాపాడగల ప్రత్యేకము నుండుటయొక్క తూర్యకర్మము, మిక్కిలియగు బ్యారీలును అనభవము కల మెట్టిమిలును తేజులను విచారించి, అనభవములను విశేషములను మాత్రమే గణించి విశోషములకున్న ప్రత్యేక పులాభముల నివహయమున తీసివైచి సర్వసాధారణ నియమములు వారిపట్లను గూడ వర్తింపజేయవలసిన యావశ్యకము, దేశముయొక్క సాంఘికాధికారమునకు తాటంకము కలిగించుకొనుట నడచుటలో ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడవలసిన యావశ్యకము, ఇంగ్లండులో భారత దేశవ్యవహారములయెడ ప్రభువు పుష్కరికలసిన యావశ్యకము, ఇండియాలో నున్న బ్రిటిషు పౌరులను బ్రిటిషు స్వభావమును పోషింపవలసిన యావశ్యకమును నిసంఘమువారు అంగీకరించుచున్నారు. ఈవిషయము లన్నిటిగూర్చియు సంఘము వపుచేసి ఈదేశమున సాయము జేయవచ్చును. భారతదేశమునె నొక్క భారతీయులకే ప్రేమ కలదనుట సరి కాదని మనసంద ము కృషిచల్పి వెల్లడింపవలెను.

బోలివిక్కుల ప్రచారము

మహమ్మదీయులతో స్నేహభావమున మెలగుట

భారతవర్షమునై కన్నువైచియుండుట బోలివిక్కులు బాహ్యరాజకీయల సభివృద్ధిచేయుచు న్నారుట. ఈదేశపు జరిగిన యల్లరులే ఈ విధానమునకు కారణము. పిసానరునకు వచ్చిన వార్తలబట్టి మాడ రష్యాలో వర్తకము తిరిగిసాగింపబడుచున్నదనియు, ఇందుకు ప్రోత్సేహముల గ్రహవయోగింక జడుదన్నవనియు, పూర్వమునలే కాక ఇప్పుడు మహమ్మదీయులు రహమతమున తమ ప్రత్యేక ధర్మకార్యములను నడుపించుట తెక్కు దేశకాకము లొనగబడెనయ, తెలియుచున్నది. వీనియందేదేశము బాహ్యరాజకీయల సభివృద్ధిచేయుచున్నది, ఇండియా దేశమున బోలివిక్కు ప్రచారము గా నించుటకు మూలస్థానము కేర్పటయోగుటలతో అని యుగాహించుటయచ్చు.

మొదటి కౌమేశ్వర లేఖము

మొదటి కౌమేశ్వర లేఖము. కేవలము, నిక్కాత్తు లేఖ మున్ను, నిక్కాత్తు, ఉద్యోగము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి యలమును, యవ్వయమును, కాంతిని, గీర్వాణమున, సంతాన పూర్ణి, కలిగించు వర్తనాదాదము. 2 వట్టిలా వ్రాయును. 20 సం దర్శి 1-4-0. వి. పి. వార్త 0-8-0. (8881) రోజుపున్న లేఖము. ఇది మొదటియగు బోలివిక్కు కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అత్యుత్తము. 15 సం దర్శి 0-10-0. వి. పి. వార్త 0-7-0. 6. వి. పి. వార్త 0-10-0. వి. పి. వార్త 0-7-0.

మద్రాసు ట్యూటోరియల్ కళాశాల

నెం. 84, ఆర్మీనియన్ వీధి, జార్జ్ టౌన్, మద్రాసు.

గడచిన పైపుంటుమాసములో జరిగిన పరీక్షల ఫలితము

కెన్సింగ్ వారి సంఖ్య

21

బి. ఏ.

64

ఇంటర్మీడియట్

కడతేనవారి సంఖ్య

18

42

మా కళాశాలలో లాజిక్ తరగతి ప్రత్యేక ప్రశంసార్హము. కేమ్బ్రిడ్జ్ సీనియర్ సెక్షన్ మంచిస్థితిలో నున్నది. శ్రీ విద్యార్థినులు కూడ చేర్చుకొనబడుదురు. ఇంటర్మీడియట్ బి. ఏ. తరగతుల విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషలో తరఫీతు చేయబడుదురు. ప్రాప్తిగతులు కావలసినవారు ఒక ఆటావిల్ల ఈ దిగువచిరునామాకు సంపవలెను.

M. K. RANGACHARY, Secretary.

107-108 డిగ్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు తెలుగు?

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(3)

(1045)

అమృతామలకతైలము

ను ప్రతినిత్యము తలకు రాచుకొని పోవుచున్నచేసిన, ఎంత ఎండవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ తైలము; కీళ్లకును, నొడకునును చలవకట్టివచ్చి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుబొట్టను నిర్మూలముచేయును. కలసెప్పులను బోనణచును; అతినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చువలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యౌచన చేయువారికి ఇది మిక్కిలి మంచితైలము. సమస్తమైన నేతరోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధిపెందినది. శ్యాకింగు, పోస్టేజిపులు ప్రత్యేకము. ధర 6 అవున్సుల సీసా రూ 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము. తొలివిలాసము:- "పండిత" మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్ వీధి, మదరాసు.

స్వేచ్ఛ గా నుండి

గడించుడు!

గడించుడు!!

గడించుడు!!!

మా గొట్టింగు మెషినులలో కొరడానిని పాడుకు, ఎకరైనను దానిలో ఆతిమలభముగా పనిచేయవచ్చును. మీరు రోజు 1 కి రూ 1 లు మొదలు రూ 30 లు వరకు గడించగలరు. అనుభవ మనకరములేదు. ఈ పయోగించువిధము ఈ చిత్రముగా నేర్చబడును. మీరు తయారుచేయుచున్న సామానులు మీకుగాను మేము విక్రయింతుము. సంపాదనకు మేము పూచీచెప్పదము. బహుళు తయారుచేయు మెషిను 1 కి ధర రూ. 2500. దీనికల దిను 1 కి రూ. 16 దెబ్బల బహుళుల తయారుచేయుటకు వీలుగానుండును. "2" టైపు ఇనీను 1 కి ధర రూ 4700. దీనికల దిను 1 కి 27 దెబ్బల బహుళుల చేయ వీలుగానుండును. ఆటోగొట్టింగు మెషిను 1 కి ధర రూ. 320. ఇదిగాక ఎంత్రాయుడరి, సామానులు కొయ్యలో చిత్రపుపనిచేయు సామానులు, హెమిస్టిక్ బాలింగు, రింకింగు మెషినులు, గృహమునకు, కర్మాగారమునకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిను నిర్మింతుములు, నూరులు, పరికరములు, నేత మెషినులు, వర్ణములు, బావిల్లు, వటుల్స్, స్టేషనరీ, హోమైరీ, ఇనుపసామానులు, కెమికల్స్ మొదలగునవి కలవు. హెమిస్టిక్, బర్నిస్, స్పిడ్ 20 లాండు, ఫిబ్బెల్లియా, మాండ్లెస్, లండన్, న్యూకాజిల్ మొదలగునాగాల గుండి కొని, ఎగువతిచేయుచున్న, దిగువతిచేయుచున్న ఏనుటలున్నాడు. ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపౌరస్థానము మాకు ఉత్తరప్రభుత్వ తరములు గలవు. వికాసులకు ఒక ఆటావిల్లకు సంపగోచదము.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurumtolla Street, Calcutta
The Asiatic Knitting Commercial Corporation, 303, Hornby Road, Fort, Bombay.
The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి పేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కనిపెట్టబడినది. గంధర్వలచే వాడే గంధర్వలచే మాంధ్రుల కనుగొనింపబడినది. కాళుగోపంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. నలుబది దినముల ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వసార్వసీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ముఖ్య గవనిండ్లు (కొత్తకొత్త)

యోగ్యతాపత్రములు

కాశీపుట్రముకు గుండు, టుర్కా, మొదలైనవి పావువారి ఈ పుట్ర ఉపయోగించుచుంటిని. పూచి ఆకలినికలి సకాలమునకు ప్రసరియాయును.

తాతానెల్ల

2 జూన్ 1938 నెహ్రూ

అపూర్వజ్యోతిష గ్రంథరాజము

దీనిని గురించి 28.7-21 కేడిగల "ఆంధ్రప్రభుత్వ" యొక్క ప్రాయోగమున్నది. "హెన్రీ అస్ట్రోయిల్" ఇన్వెంటి సర్వజ్యోతిష యొక్క ముఖ్య పుస్తకము. ఇందలి క్రమింపయ్యెను అమూల్యము. జ్యోతిషశాస్త్రముని ప్రజలకుంచియు మాయాపులకు పదులు, పొలితులు సమర్పించి వారు చెప్పెడు కల్లమాటలు నమ్మి మోసపోవునాటికి కల్పితమవు. ఇతరులసహాయమేమియు నక్కరలేకుండ జాతకము, జన్మనక్షత్రము మున్నగువానితో పనిచేయడం ఏదైనా కావలె కలుగగల భావ ఫలములను ఎకవలెట్టుకు వారు కనునులభముగా చూచుకొనవచ్చును. ఇట్లు క్రమింపయ్యె ముఖ్య క్రమివారిని వాగుగ బోధపమునట్టి యాగగంధరాజము అభిమతమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. మరణకాలమును నిర్ణయించుట, మూర్ఖులగువానిని బట్టి మృత్యుకాల ప్రారంభమునకు అనుకూల కాలాన్నియము, దీర్ఘ జీవితమునకు చేయవలసిన పనులు నిర్దేశ విధింపబడినవి. దీనికలసిన మనవరములేవండ తెలియజేయబడిన విషయములన్నియు దీనియందు గలవనుట తిథి యోగిగాదు. దీనిని పోషింపుచున్నాగాక రూ 2-0-0

ప్రీమియర్ ఎస్ట్రోలాజికల్ లిబ్రరీ, 10, బ్రాండ్లీ, వికాపురము, బెంగళూరు.

(873) "కాంతామదహరణి"

అనుయాయుని కైక కాస్త్రప్రకారము తయారయిన, ఇంగ్లీషుపుస్తకీ దివ్యమైన లేఖనము. దీనిని సేవించుటచే, నిన్నుకు, లేవనకీలేకుండుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతిలో శ్రీమస్తలము, కాల్పవృక్షం లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయాదన సుఖము సేయును. నీ గృహమందు రేలు స్థితి కడదత్తు? దీనిని సేవించి స్వర్గములను పొందుము. పథ్యములేదు. పరిశుభ్రమే చూచిన మీకే తెలియదు. కల 1 దెబ్బ 4-0-0 ఆంధ్రప్రభుత్వ నడువరలకు రూ 2-0-0 మాత్రమే. తామరమందు:- నేడే తామర, గడచర్యము, తామరలకు 6 ఆటాలు తపాలాపట్టి పంపిన ఉచితము. అమోఘము 2 2 రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కౌత్తేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా) 8288]

అమృతమునకు

సెకండుహాండు 60 బి. హెచ్ టునకుల కక క గాన ఎంజి నోటి క్రాత్తాకాక ప్లాస్టుతో సహా ధర రూ 12500.

ఒక్క సెకండుహాండు 82 బి. హెచ్ టునకుల హార్డుస్ట్ టైప్రెషర్ ఆయిల్ ఎంజినులో సహా ధర రూ 5000 టై రెండు ఎంజినులు పనిచేయు నవ్వనకు మోకర్మాగారమునకు మాడవచ్చును. (871)

Massey & Co. Ltd.,
Post Box No. 554, Madras.

ఆంధ్ర శ్రీ భాష్యము

శ్రీరామానుజులవారి బ్రహ్మసూత్ర భాష్యముకు సరియైన చక్కని తెనుగున

కాశ్యోత్పత్తి, వేదాంతర్థ, వేదాంతర్థ, వేదాంత వాచస్పతిశ్రీమాక. కందాడై. శేషాచార్యులవారిచే రచియింపబడినది.

మొదటివాల్సము (ప్రథమాధ్యాయంతము) 8-0-0.
రెండవ వాల్సము (ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థాధ్యాయములు) 8-0-0.

తెనిగించిన పద్య:- (కలి బ్రహ్మసూత్రమునకును శ్రీ రామానుజ భాష్యసూత్రము ప్రతిపదార్థము తాత్పర్యము (తెనుగున) శ్రీభాష్యము (ఇంకా ఇంకా సమాధాన సంకేత పూర్వపక్ష నిర్దాంతములు మొదలగునవి ప్రత్యేకముగ జాబితాబడినవి.) అచ్చటచ్చట ప్రతిపదార్థక యందలి విశేషాంశములు నీయబడినవి. అనుపూర్వ పక్ష అనుసంధాంత మహాపూర్వపక్ష మహానిర్దాంతముల యందలి వాద ప్రతివాదము లన్నియును చదువరులకు వేదాంత విచారమునకు దభిరచిని గలుగజేయు రీతిని యుత్తర ప్రభుత్వ తర భాషముగ గలబంధ బడినవి. శ్రీరామానుజుల జీవితకాల స్వామివాదము, మైసూరు సంయంతు మరకాల మతము జియ్యర్ స్వామివాదము, శ్రీరంగ గురు శ్రీరంగ వారాణసు మతము జియ్యర్ స్వామివాదము ఈ గ్రంథమును భగవద్రామానుజ నిరచిత శ్రీభాష్యమునకు సరియయినదియు, సుబోధమునకు తెనుగున గాను తెలుపును సంగీతక పల్లవలను కృపచేసిరి. (859)

మానేజర్, వేదాంత ముద్రాక్షరశాల,
88 ఏనుభావులవీధి, మద్రాసు.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుటకు యందు చేర్చుకొనిండు 400 1-0-0
ఇండియన్ సిరోకా నందు ఎచ్చుకొన్నందు రిపాలాపురు ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంతే
నెం 144 పననవాడ, బాంబాయి

బైండు చేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.

1 భాగము 300 పేజీలు	రూ	1-0-0
2 భాగము 272 పేజీలు	రూ	1-0-0
3 భాగము 280 పేజీలు	రూ	1-0-0
కాశీమజిలీ. 1 భాగము 488 పే		1-8-0

(369) 72 పేజీల కేటలాగు ఉచితము.
మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏనుభావులవీధి.

"తెలుగు సంక్షిప్త జ్ఞానము"

మీరు ఇలాంటివలెనే తెలుగు ముద్రాక్షరశాల సేవకొని కాశీమజిలీయవచ్చును. దినుముల కొద్ది గంట పని. శ్రీభాష్య పుస్తకములకు పనిచేయండి!
(18) ఇకాపర్వమే బూర్లలో, కాశీనాడు.

